

Europeiska gemenskapernas officiella tidning

ISSN 1024-3046

C 265

fjrtioförsta årgången

22 augusti 1998

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning	Sida
	I Meddelanden	
	Kommissionen	
98/C 265/01	Ecu	1
98/C 265/02	Tillkännagivande om tillämpning av konkurrensreglerna på tillträdesavtal inom telesektorn — Ramen, relevanta marknader och principer ⁽¹⁾	2
98/C 265/03	Beslut om att inte göra invändningar mot en anmäld koncentration (Ärende nr IV/M.1182 — *** Akzo Nobel/Courtaulds) ⁽¹⁾	28
98/C 265/04	Krav enligt artikel 5 i förordning (EG) nr 3381/94 — Reviderad anmälan om nationell kontroll av varor med dubbla användningsområden (avsnittet Förenade Kungariket) ⁽¹⁾	29
98/C 265/05	Offentliggörande av en ansökan om registrering i enlighet med artikel 6.2 i rådets förordning (EEG) nr 2081/92 om skydd för geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar	31

I

(Meddelanden)

KOMMISSIONEN

Ecu ⁽¹⁾

21 augusti 1998

(98/C 265/01)

Valutabelopp för en enhet:

Belgiska franc och luxemburgska franc	40,6560	Finska mark	5,99432
Danska kronor	7,50870	Svenska kronor	8,97751
Tyska mark	1,97156	Pund sterling	0,670514
Grekiska drakmer	332,599	USA-dollar	1,09555
Spanska pesetas	167,302	Kanadensiska dollar	1,67893
Franska franc	6,60947	Japanska yen	158,362
Irländska pund	0,786640	Schweiziska franc	1,64826
Italienska lire	1945,04	Norska kronor	8,44124
Nederländska gulden	2,22342	Isländska kronor	78,4964
Österrikiska schilling	13,8719	Australiska dollar	1,87884
Portugisiska escudos	201,823	Nyzeeländska dollar	2,22267
		Sydafrikanska rand	6,96772

Kommissionen har installerat en telex med automatiskt svar som ger omräkningstalen i ett antal valutor. Denna tjänst är öppen varje dag från kl. 15.30 till kl. 13.00 följande dag. De som använder sig av tjänsten skall göra på följande sätt:

- Ring telexnummer Bryssel 237 89.
- Lämna det egna telexnumret.
- Skriv koden "cccc" som startar det automatiska systemet som överför omräkningstalen för ecun.
- Överföringen bör inte avbrytas förrän meddelandet är slut, vilket markeras med koden "ffff".

Anmärkning: Kommissionen har även automatiska faxsvarare (nr 296 10 97 och nr 296 60 11) som tillhandahåller dagliga uppgifter om beräkning av de omräkningstal som skall tillämpas med avseende på jordbrukspolitiken.

(¹) Rådets förordning (EEG) nr 3180/78 av den 18 december 1978 (EGT L 379, 30.12.1978, s. 1), senast ändrad genom förordning (EEG) nr 1971/89 (EGT L 189, 4.7.1989, s. 1).

Rådets beslut 80/1184/EEG av den 18 december 1980 (Lomékonventionen) (EGT L 349, 23.12.1980, s. 34).

Kommissionens beslut nr 3334/80/EKSG av den 19 december 1980 (EGT L 349, 23.12.1980, s. 27).

Finansiell förordning av den 16 december 1980 om Europeiska gemenskapernas allmänna budget (EGT L 345, 20.12.1980, s. 23).

Rådets förordning (EEG) nr 3308/80 av den 16 december 1980 (EGT L 345, 20.12.1980, s. 1).

Beslut av Styrelsen för Europeiska investeringsbanken av den 13 maj 1981 (EGT L 311, 30.10.1981, s. 1).

Tillkännagivande om tillämpning av konkurrensreglerna på tillträdesavtal inom telesektorn

RAMEN, RELEVANTA MARKNADER OCH PRINCIPER

(98/C 265/02)

(Text av betydelse för EES)

FÖRORD

Avtal om tillträde till nätresurser (tillträdesavtal) är av central betydelse inom telesektorn för att marknadsaktörerna skall kunna utnyttja avregleringens fördelar.

Detta tillkännagivande har följande tre syften:

- Att redogöra för principerna för tillträdesavtal med utgångspunkt i gemenskapens konkurrenslagstiftning, som dessa har kommit till uttryck i ett stort antal kommissionsbeslut, i syfte att skapa större förutsebarhet på marknaden och stabilare förhållanden för investeringar och marknadsinsatser inom tele- och multimediasektorerna.
- Att definiera och klargöra förhållandet mellan konkurrenslagstiftningen och sektorsspecifik lagstiftning inom ramen för artikel 100a i EG-fördraget (detta avser särskilt förhållandet mellan konkurrensreglerna och lagstiftningen om tillhandahållande av öppna nät).
- Att förklara hur konkurrensreglerna kommer att tillämpas på ett likformigt sätt inom alla de sektorer som deltar i tillhandahållandet av nya tjänster, särskilt när det gäller frågor om tillträde till nätresurser och nätgränsstationer.

INLEDNING

reglerna och konkurrensförfarandena skall tillämpas på tillträdesavtal inom ramen för harmoniserade EG-regler och nationella regler för telesektorn.

1. Tidsplanen för en fullständig avreglering inom telesektorn har nu fastställts och de flesta medlemsstaterna skall avskaffa de sista hindren för tillhandahållande av telenät och teletjänster i en konkurrensutsatt miljö till konsumenterna före den 1 januari 1998 ⁽¹⁾. Till följd av denna avreglering kommer en rad nya angränsande produkter eller tjänster att uppstå liksom behov av tillträde till den infrastruktur som behövs för att tillhandahålla dessa tjänster. Samtrafik med det allmänt tillgängliga kopplade telenätet är ett typiskt men inte det enda exemplet på sådant tillträde till infrastruktur inom denna sektor. Kommissionen har meddelat sin avsikt att klargöra behandlingen av tillträdesavtal inom telesektorn enligt konkurrensreglerna ⁽²⁾. Därför behandlas i detta tillkännagivande frågan om hur konkurrensreglerna och konkurrensförfarandena skall tillämpas på tillträdesavtal inom ramen för harmoniserade EG-regler och nationella regler för telesektorn.
2. Regelverket för avreglering av telekommunikationsområdet består av de direktiv om avreglering som utfärdats enligt artikel 90 i fördraget och direktiven om harmonisering enligt artikel 100a, särskilt inbegripet regelverket om tillhandahållande av öppna nät (ONP). Regelverket om ONP innehåller harmoniserade bestämmelser om anslutning till och samtrafik med telenäten och taltelefonitjänsterna. Det regelverk som har upprättats genom lagstiftningen om avreglering och harmonisering bildar utgångspunkten för de åtgärder som kommissionen vidtar när de tillämpar konkurrensreglerna. Både avregleringslagstiftningen (artikel 90-direktiven) ⁽³⁾ som harmoniseringslagstiftningen (ONP-direkti-

ven) (*) syftar till att säkerställa att gemenskapens mål enligt artikel 3 i fördraget uppfylls, särskilt upprättandet av "en ordning som säkerställer att konkurrensen inom den inre marknaden inte snedvrids" och en inre marknad som kännetecknas av att hindren för den fria rörligheten för varor, personer, tjänster och kapital mellan medlemsstaterna tas bort.

3. Kommissionen har offentliggjort Riktlinjer för tillämpningen av EEG:s konkurrensregler inom telekommunikationssektorn (*). Syftet med det här tillkännagivandet är att bygga vidare på dessa riktlinjer, som inte uttryckligen behandlar frågor om tillträde.
4. Avregleringen och harmoniseringen av lagstiftningen inom telesektorn gör det möjligt och underlättar för gemenskapsföretag att ge sig in på nya marknader och ger därmed abonnenterna möjlighet att dra nytta av ökad konkurrens. Dessa fördelar får inte äventyras genom konkurrensbegränsande förfaranden eller missbruk från företagets sida. Gemenskapens konkurrensregler är därför nödvändiga för att säkerställa att denna utveckling fullföljs. Nya marknadsaktörer måste i initialskedet tillförsäkras rätten att få tillgång till de befintliga teleoperatörernas nät. Flera olika myndigheter på regional och nationell nivå samt på gemenskapsnivå har en roll att spela vid regleringen av denna sektor. Om konkurrensprocessen skall fungera väl på den inre marknaden är det nödvändigt att säkerställa en effektiv samordning mellan dessa institutioner.
5. I del I i detta tillkännagivande beskrivs konkurrensordningen och uppgifter lämnas om hur kommissionen avser att förhindra onödigt dubbelarbete samtidigt som den skyddar företagens och abonnenternas rättigheter enligt konkurrensreglerna. Kommissionens strävan i detta sammanhang att främja en decentraliserad tillämpning av konkurrensreglerna från de nationella domstolarnas och myndigheternas sida syftar till att skapa rättsmedel på nationell nivå, såvida inte ett väsentligt gemenskapsintresse berörs i ett enskilt fall. Särskilda förfaranden inom ramen för ONP syftar inom telesektorn också till att i första hand lösa tillträdesproblem på en decentraliserad, nationell nivå, med ytterligare möjlighet till förlikning på gemenskapsnivå under vissa förhållanden. I del II förklaras kommissionens syn på avgränsning av marknaderna inom denna sektor. I del III anges de principer som kommissionen kommer att följa när den tillämpar konkurrensreglerna. Syftet här är att hjälpa deltagarna på telemarknaden att utforma sina tillträdes-

avtal genom att förklara vilka krav som konkurrenslagstiftningen ställer. Principerna i tillkännagivandet är inte bara tillämpliga på traditionell telekommunikation med fasta förbindelser utan också på all telekommunikation, inklusive områden som satellitkommunikation och mobil kommunikation.

6. Tillkännagivandet utgår från kommissionens erfarenheter av olika fall (*) och vissa undersökningar på detta område som utförts för kommissionens räkning (*) Eftersom detta tillkännagivande grundar sig på de generellt tillämpliga konkurrensreglerna kommer de principer som beskrivs i tillkännagivandet, i den utsträckning som jämförbara problem uppstår, att vara lika tillämpliga på andra områden, som t.ex. frågor om tillträde till nätresurser inom sektorerna för digital kommunikation i allmänhet. På motsvarande sätt kommer flera av principerna i fördraget att ha betydelse för varje företag som har en dominerande ställning, inbegripet företag inom andra områden än telekommunikation.
7. Detta tillkännagivande baseras på frågor som har uppkommit under de inledande stadierna av övergången från monopol till konkurrensutsatta marknader. Andra frågor kommer att tillkomma med tanke på närmandet mellan telesektorn, sektorn för radio- och TV-utsändningar och informationstekniksektorn (*) och den ökade konkurrensen på dessa marknader. Detta kan göra det nödvändigt att anpassa räckvidden och principerna i detta tillkännagivande till dessa nya sektorer.
8. Principerna i detta dokument kommer att tillämpas på förfaranden utanför gemenskapen i den mån dessa förfaranden påverkar konkurrensen inom gemenskapen och handeln mellan medlemsstaterna. Kommissionen måste när den tillämpar konkurrensreglerna iaktta gemenskapens skyldigheter enligt WTO-avtalet om teletjänster (*). Kommissionen noterar också att det pågår fortlöpande diskussioner om ett system med avseende på internationella avräkningstaxor inom ramen för Internationella teleunionen, ITU. Det här tillkännagivandet påverkar inte kommissionens ståndpunkt i dessa diskussioner.
9. Detta tillkännagivande innebär inte någon inskränkning i de rättigheter som enskilda eller företag har genom gemenskapsrätten och det föregriper inte de tolkningar av gemenskapens konkurrensre-

gler som kan komma att göras av Europeiska gemenskapernas domstol eller av första instansrätten. Detta tillkännagivande är inte avsett att vara en uttömmande analys av alla tänkbara konkurrensproblem inom denna sektor. Andra problem finns redan och det är sannolikt att fler uppstår i framtiden.

10. Kommissionen kommer att överväga om detta tillkännagivande bör ändras eller kompletteras mot bakgrund av erfarenheterna från den första perioden med en avreglerad telekommunikationsmarknad.

DEL I — DEN KONKURRENSRÄTTSLIGA RAMEN

1. Konkurrensreglerna och sektorsspecifika regler

11. Tillträdesproblem i vid bemärkelse kan lösas på olika nivåer och med stöd av en rad lagbestämmelser, såväl nationella bestämmelser som gemenskapsbestämmelser. En tjänsteproducent som har ett tillträdesproblem, t.ex. en teleoperatörs omotiverade vägran att på skäliga villkor tillhandahålla en förhyrd förbindelse som sökanden behöver för att leverera tjänster till sina kunder, kan då välja mellan en rad alternativa rättsmedel. Det är normalt fördelaktigare för en förfördelad part, åtminstone i initialskedet, att söka rättelse på nationell nivå. På nationell nivå har sökanden i huvudsak två alternativ, nämligen 1) de särskilda nationella förfaranden som nu har införts i enlighet med gemenskapslagstiftningen och som harmoniserats inom ramen för ONP (se fotnot 4 och 2) rättsliga åtgärder i enlighet med nationell lagstiftning och/eller gemenskapslagstiftning vid en nationell domstol eller konkurrensmyndighet (¹⁰).
12. Handläggningen av klagomål som ges in till kommissionen i enlighet med konkurrensreglerna i stället för, eller förutom till nationella domstolar, konkurrensmyndigheter och/eller tillsynsmyndigheter enligt ett ONP-förfarande kommer att prioriteras med hänsyn till det aktuella problemets brådska, nyhetsvärde och transnationella karaktär och till behovet av att undvika dubbelarbete (se punkterna 23 ff.).

13. Kommissionen är medveten om att nationella tillsynsmyndigheter (¹¹) har olika uppgifter och verkar inom en annan rättslig ram än kommissionen när den tillämpar konkurrensreglerna. För det första verkställer den nationella tillsynsmyndigheten den nationella lagstiftningen, även om denna ofta genomför gemenskapslagstiftning. För det andra kan målen för denna lagstiftning, som ju är utformad med hänsyn till den nationella politiken på telekommunikationsområdet, skilja sig från, men vara förenliga med målen för gemenskapens konkurrenspolitik. Kommissionen samarbetar i största möjliga utsträckning med de nationella tillsynsmyndigheterna och de nationella tillsynsmyndigheterna måste också samarbeta med varandra, särskilt när de behandlar gränsöverskridande frågor (¹²). Enligt gemenskapslagstiftningen får nationella myndigheter, inklusive nationella tillsynsmyndigheter och konkurrensmyndigheter, inte godkänna något förfarande eller avtal som strider mot gemenskapens konkurrenslagstiftning.

14. Gemenskapens konkurrensregler räcker inte till för att lösa alla de problem som kan uppstå inom telesektorn. Därför är de nationella tillsynsmyndigheternas kompetensområde vidare och de har en viktig, och långtgående roll när det gäller regleringen av denna sektor. Det bör, också noteras att de nationella tillsynsmyndigheterna måste vara oberoende (¹³) enligt gemenskapslagstiftningen.

15. Det är också viktigt att notera att ONP-direktiven ålägger teleoperatörer som har ett betydande marknadsinflytande vissa skyldigheter vad gäller öppenhet och icke-diskriminering som går utöver de skyldigheter som normalt skulle följa av artikel 86 i fördraget. I ONP-direktiven fastställs skyldigheter i fråga om öppenhet, leveransskyldighet och prissättning. Dessa skyldigheter verkställs av de nationella tillsynsmyndigheterna, som också har befogenhet att vidta åtgärder för att säkerställa en effektiv konkurrens (¹⁴).

16. Med avseende på artikel 86 har detta tillkännagivande för enkelhetens skull i de flesta avseenden skrivits som om det fanns en teleoperatör med en dominerande ställning. Detta är inte nödvändigtvis fallet i alla medlemsstater. Nya telenät som erbjuder en allt större täckning kommer exempelvis att utvecklas successivt. Man bör räkna med att dessa alternativa telenät med tiden kan bli tillräckligt omfattande för att bli delvis eller till och med helt utbytbara med de befintliga nationella näten. Förekomsten av konkurrerande operatörer och deras

marknadsposition kommer att vara av betydelse när det gäller att fastställa om det finns en enskild eller gemensam dominerade ställning. Hänvisningar i detta tillkännagivande till förekomsten av en dominerande ställning bör läsas med detta i åtanke.

17. Med hänsyn till sitt ansvar för gemenskapens konkurrenspolitik skall kommissionen tillvarata gemenskapens allmänna intressen. De administrativa resurser som kommissionen har till sitt förfogande för att fullgöra sin uppgift är med nödvändighet begränsade och kan inte användas för att behandla alla de fall som den får kännedom om. Därför är kommissionen i regel tvungen att vidta nödvändiga organisatoriska åtgärder för att fullgöra sin uppgift, bl.a. att göra prioriteringar ⁽¹⁵⁾.
18. Kommissionen har därför angivit att den när den utövar sina beslutsbefogenheter kommer att koncentrera sig på anmälningar, klagomål och förfaranden på eget initiativ som har särskild politisk, ekonomisk eller rättslig betydelse för gemenskapen ⁽¹⁶⁾. Om dessa aspekter saknas i ett visst fall kommer anmälan normalt inte att leda till ett formellt beslut utan behandlas i form av en administrativ skrivelse, ett s.k. *comfort letter* (med förbehåll för parternas medgivande), och klagomål bör som regel behandlas av nationella domstolar eller andra berörda myndigheter. Det bör i detta sammanhang noteras att konkurrensreglerna har direkt effekt ⁽¹⁷⁾ vilket innebär att gemenskapens konkurrenslagstiftning kan åberopas vid de nationella domstolarna. Även om annan gemenskapslagstiftning har följts, är detta inte något skäl till att inte följa gemenskapens konkurrensregler ⁽¹⁸⁾.
19. Det ankommer på andra nationella myndigheter, särskilt nationella tillsynsmyndigheter inom ramen för ONP, att pröva vissa tillträdesavtal (som måste anmälas till dem). Anmälan av ett avtal till en nationell tillsynsmyndighet innebär emellertid inte att avtalet inte behöver anmälas till kommissionen också. De nationella tillsynsmyndigheterna måste se till att de åtgärder som de vidtar är förenliga med gemenskapens konkurrensregler ⁽¹⁹⁾, vilket betyder att de skall avstå från åtgärder som skulle kunna undergräva det effektiva skydd av rättigheter enligt gemenskapsrätten som konkurrensreglerna ger ⁽²⁰⁾. Därför får de inte godkänna åtgärder som strider mot konkurrensreglerna ⁽²¹⁾. Om de nationella myndigheterna handlar på ett sådant sätt att dessa rättigheter undergrävs, kan medlemsstaten själv bli skadeståndsskyldig gentemot dem som har lidit skada av ett sådant handlande ⁽²²⁾. Dessutom ankommer det enligt ONP-direktiven på de nationella tillsynsmyndigheterna att vidta åtgärder för att säkerställa en effektiv konkurrens ⁽²³⁾.
20. I princip reglerar ett tillträdesavtal tillhandahållandet av vissa tjänster mellan självständiga företag och leder inte till bildandet av en självständig juridisk person skild från parterna i avtalet. Följaktligen faller tillträdesavtal normalt utanför tillämpningsområdet för förordningen om företagskoncentrationer ⁽²⁴⁾.
21. Enligt förordning nr 17 ⁽²⁵⁾ kan ett ärende om ett tillträdesavtal bli anhängigt hos kommissionen till följd av en anmälan av ett tillträdesavtal från en eller flera av de berörda parterna ⁽²⁶⁾, till följd av ett klagomål mot ett konkurrensbegränsande tillträdesavtal eller mot ett dominerande företags handlande när det beviljar eller vägrar tillträde ⁽²⁷⁾, till följd av kommissionens undersökning av ett sådant beviljande eller en sådan vägran på eget initiativ eller i samband med en utredning av branschen ⁽²⁸⁾. Dessutom kan en klagande begära att kommissionen vidtar interimsåtgärder om det finns en överhängande risk för allvarlig och irreparabel skada för klaganden eller allmänintresset ⁽²⁹⁾. Om ett ärende är mycket brådskande bör det dock noteras att ett förfarande vid nationell domstol normalt snabbare leder till ett föreläggande om att företaget skall upphöra med överträdelserna än ett förfarande hos kommissionen ⁽³⁰⁾.
22. Det finns ett antal områden där avtal kan bli föremål både för konkurrensreglerna och nationella eller europeiska sektorsspecifika åtgärder, särskilt åtgärder avseende den inre marknaden. Syftet med ONP-direktiven är att för telesektorn upprätta en ordning för tillträdesavtal. Med hänsyn till ONP-reglernas detaljerade karaktär och det faktum att de kan gå utöver de krav som följer av artikel 86, bör företag inom telesektorn vara medvetna om att det förhållandet att de följer gemenskapens konkurrensregler inte innebär att de inte är skyldiga att uppfylla sina förpliktelser inom ramen för ONP och vice versa.

2. Kommissionens åtgärder i fråga om tillträdesavtal⁽³¹⁾

23. Tillträdesavtal är som helhet av stor betydelse, och det är därför angeläget att kommissionen förklarar så tydligt som möjligt det gemenskapsregelverk inom vilket dessa avtal bör ingås. Tillträdesavtal som innehåller konkurrensbegränsande bestämmelser kommer att beröra frågor som avses i artikel 85. Avtal som omfattar dominerande företag eller monopolföretag berör frågor som avses i artikel 86 eftersom farhågor som en eller flera parter dominans ger upphov till oftast är av större betydelse i fråga om ett specifikt avtal än de som berör artikel 85.

Anmälningar

24. Vid sin tillämpning av konkurrensreglerna kommer kommissionen att bygga på ONP-direktiven, som ger en ram för åtgärder på nationell nivå av de nationella tillsynsmyndigheterna. I de fall avtalen faller inom tillämpningsområdet för artikel 85.1 måste de anmälas till kommissionen om de skall komma i åtnjutande av något av de undantag som avses i artikel 85.3. När avtal anmäls har kommissionen för avsikt att i enlighet med nedan angivna principer fatta formella beslut om vissa anmälningar efter det att de fått vederbörlig publicitet i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. När de juridiska principerna väl har fastställts på ett otvetydigt sätt har kommissionen för avsikt att i fortsättningen behandla anmälningar som avser samma frågor genom s.k. *comfort letters*.

3. Klagomål

25. Fysiska eller juridiska personer som har ett rättmätigt intresse i saken kan under vissa omständigheter inte ett klagomål till kommissionen med begäran att kommissionen genom beslut kräver att en överträdelse av artiklarna 85 eller 86 i fördraget skall upphöra. En klagande kan dessutom begära att kommissionen vidtar interimistiska åtgärder om det finns en överhängande risk för allvarlig och irreparabel skada⁽³²⁾. En part som tänker klaga har andra lika effektiva eller till och med mer effektiva alternativ, t.ex. att väcka talan vid en nationell domstol. Det bör i detta sammanhang noteras att ett förfarande vid en nationell domstol kan erbjuda

väsentliga fördelar för enskilda och företag, t.ex.⁽³³⁾.

- att en nationell domstol kan avgöra och bifalla ett skadeståndsyrkande till följd av en överträdelse av konkurrensreglerna,
- att det normalt tar mindre tid för en nationell domstol än för kommissionen att besluta om interimistiska åtgärder och om att en överträdelse skall upphöra,
- att det vid en nationell domstol är möjligt att kombinera ett yrkande med stöd av gemenskapsrätten med ett yrkande enligt nationell rätt,
- att en nationell domstol kan tillerkänna den vinnande parten rättegångskostnader.

Dessutom erbjuder de särskilda nationella reglerna, harmoniserade i enlighet med ONP-direktiven, rättsmedel både på nationell nivå och, om det är nödvändigt, på gemenskapsnivå.

3.1. Tillämpning av nationella förfaranden och ONP-förfaranden

26. Som har nämnts ovan⁽³⁴⁾ kommer kommissionen för varje fall som den får kännedom om att ta hänsyn till gemenskapens intressen. Vid en bedömning av dessa intressen skall kommissionen bedöma

”betydelsen av den påstådda överträdelsen för den gemensamma marknadens funktion, sannolikheten för att det går att fastställa om en överträdelse föreligger och omfattningen av den undersökning som krävs för att på bästa sätt fullgöra sin uppgift att se till att bestämmelserna i artiklarna 85 och 86 följs...”⁽³⁵⁾

Ett annat väsentligt element i denna bedömning är frågan i vilken utsträckning en nationell domare har möjlighet att erbjuda en effektiv rättelse i fall av överträdelse av artiklarna 85 och 86. Detta kan visa sig vara svårt, exempelvis i mål med extraterritoriella inslag.

27. Artiklarna 85.1 och 86 i fördraget har direkta effekter i förhållanden mellan enskilda som de nationella domstolarna måste säkerställa⁽³⁶⁾. När det gäller åtgärder vid de nationella tillsynsmyndigheterna föreskrivs i ONP-direktivet om samtrafik att en sådan myndighet har befogenhet att ingripa och besluta om ändringar både vad gäller förekomsten av och innehållet i tillträdesavtal. De nationella tillsynsmyndigheterna måste ta hänsyn till "behovet av att främja en marknad präglad av konkurrens" och kan kräva att en eller flera parter uppfyller vissa villkor bl.a. "för att säkerställa en effektiv konkurrens" ⁽³⁷⁾.

28. Tvister kan hänskjutas till kommissionen själv antingen enligt konkurrensreglerna eller enligt ett förlikningsförfarande inom ramen för ONP. Ett flertal ärenden skulle kunna leda till ett onödigt dubbelarbete genom att både kommissionen och de nationella myndigheterna genomför undersökningar. Om ett klagomål lämnas in till kommissionen med stöd av artikel 3 i förordning nr 17 samtidigt som ett ärende eller mål med liknande omständigheter har överlämnats för prövning till en behörig nationell eller europeisk myndighet eller domstol, kommer Generaldirektoratet för konkurrens normalt inte att inleda någon undersökning om det föreligger någon överträdelse av artikel 85 eller 86 i fördraget. Detta gäller emellertid på följande villkor.

3.2. Skydd av klagandenas rättigheter

29. Företag har rätt till ett effektivt skydd av sina rättigheter enligt gemenskapsrätten⁽³⁸⁾. Dessa rättigheter skulle kunna undergrävas om nationella rättsliga förfaranden tilläts att medföra alltför stora dröjsmål med åtgärder från kommissionens sida utan att någon tillfredsställande lösning uppnåddes på nationell nivå. Inom telesektorn är innovationscyklarna relativt korta, och därför kan längre dröjsmål med att lösa tvister om tillträde i praktiken innebära att tillgång nekas utan att ärendet avgörs i vederbörlig ordning.

30. Därför anser kommissionen att en tvist om tillträde vid en nationell tillsynsmyndighet bör lösas inom rimlig tid, normalt sett inom sex månader från det att denna myndighet först uppmärksammades på ärendet. Ärendet skulle kunna avgöras antingen genom ett slutgiltigt beslut eller någon annan form av

rättelse som skyddar klagandens rättigheter. Om ärendet inte har avgjorts inom denna tidsfrist innebär detta att det finns prima-faciebevis för att parternas rättigheter inte har skyddats effektivt och kommissionen skulle i princip på begäran av klaganden inleda sin undersökning av ärendet i enlighet med sinna normala förfaranden, efter samråd och i samarbete med den berörda nationella myndigheten. I allmänhet kommer kommissionen inte att inleda sådana undersökningar om det redan pågår en åtgärd i enlighet med förlikningsförfarandet avseende ONP.

31. Kommissionen måste dessutom alltid undersöka de enskilda omständigheterna i varje ärende. Kommissionen kommer att vidta åtgärder om den i ett särskilt fall anser att det finns ett väsentligt gemenskapsintresse som påverkar eller som kan påverka konkurrensen i flera medlemsstater.

3.3. Interimistiska åtgärder

32. När det gäller en begäran om interimistiska åtgärder är det förhållandet eller möjligheten att ett förfarande har inletts på nationell nivå av betydelse för frågan om det finns en risk för allvarlig och irreparabel skada. Ett sådant förfarande bör vid första påseendet undanröja risken för sådan skada, och det vore därför inte lämpligt att kommissionen beviljade interimistiska åtgärder i brist på bevis för att risken detta oaktat skulle kvarstå.

33. Möjligheterna till och kriterierna för interimistiska förelägganden är en viktig faktor som kommissionen måste ta hänsyn till innan den drar denna slutsats vid första påseendet. Om möjlighet till förelägganden inte fanns, eller om det inte var sannolikt att ett sådant föreläggande i tillräcklig utsträckning skulle skydda klagandens rättigheter enligt gemenskapsrätten, skulle kommissionen anse att nationella förfaranden inte undanröjde risken för skada och skulle därför kunna inleda sin granskning av fallet.

4. Undersökningar på eget initiativ och branschutredningar

34. Kommissionen kommer vid behov att inleda undersökningar på eget initiativ. Den kan också komma

att inleda en branschutredning efter samråd med Rådgivande kommittén för medlemsstaternas konkurrensmyndigheter.

b) överträdelsen av artikel 85 är särskilt allvarlig.

Kommissionen har nyligen offentliggjort riktlinjer för beräkning av böter (⁴⁴).

5. Böter

35. Kommissionen kan ålägga böter på upp till 10 % av ett företags världsomspännande årliga omsättning om det uppsåtlingen eller av oaksamhet överträder bestämmelserna i fördragets artikel 85.1 eller artikel 86 (³⁹). Om ett avtal har anmälts i enlighet med förordning nr 17 i syfte att erhålla ett undantag enligt artikel 85.3, får inte kommissionen för tiden efter anmälan ålägga böter för de åtgärder som beskrivs i anmälan (⁴⁰). Kommissionen kan dock upphäva bötesimmuniteten genom att meddela de berörda företagen att den efter en preliminär undersökning anser att fördragets artikel 85.1 är tillämplig och att det inte finns skäl att tillämpa artikel 85.3 (⁴¹).

36. I ONP-direktivet om samtrafik finns två särskilda bestämmelser som har avseende på böter enligt konkurrensreglerna. För det första fastställs att samtrafikavtal måste anmälas till de berörda nationella tillsynsmyndigheterna och göras tillgängliga för intresserade utomstående, med undantag av de delar som handlar om parternas kommersiella strategier (⁴²). För det andra fastställs att nationella tillsynsmyndigheter skall ha vissa befogenheter som de kan använda för att påverka eller ändra samtrafikavtal (⁴³). Dessa bestämmelser säkerställer att avtalen får lämplig publicitet och ger de nationella tillsynsmyndigheterna möjlighet att i lämpliga fall vidta åtgärder för att se till att det råder en effektiv konkurrens på marknaden.

37. Om ett avtal har anmälts till en nationell tillsynsmyndighet, men inte till kommissionen, anser kommissionen i princip att det inte är lämpligt att ålägga böter med anledning av avtalet, även om det senare visar sig att avtalet innehåller bestämmelser som strider mot artikel 85. Böter är dock lämpliga i vissa fall, om

a) det visar sig att avtalet innehåller bestämmelser som strider mot artikel 86, och/eller

38. Anmälan till den nationella konkurrensmyndigheten ersätter inte anmälan till kommissionen och innebär inte någon inskränkning i de berörda parternas möjligheter att inge ett klagomål till kommissionen eller kommissionens möjligheter att på eget initiativ inleda en undersökning av tillträdesavtal. En sådan anmälan begränsar inte heller en parts rätt att föra skadeståndstalan vid en nationell domstol för skador som den har åsamkats till följd av ett konkurrensbegränsande avtal (⁴⁵).

DEL II — RELEVANTA MARKNADER

39. Vid sin undersökning av ärenden inom ramen för den ordning som beskrivs i del I, kommer kommissionen att utgå från den syn på avgränsningen av relevanta marknader som anges i kommissionens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i gemenskapens konkurrenslagstiftning (⁴⁶).

40. Företagen påverkas av tre huvudsakliga orsaker till att konkurrensen begränsas: utbytbarhet på efterfrågesidan, utbytbarhet på utbudssidan och potentiell konkurrens, där den första av dessa utgör den mest omedelbara och effektiva begränsningen för leverantörer av en viss produkt eller tjänst. Utbytbarhet på efterfrågesidan utgör därför det viktigaste verktyget för att definiera den relevanta produktmarknaden på vilken konkurrensbegränsningen enligt artikel 85.1 och artikel 86 kan urskiljas.

41. Utbytbarhet på utbudssidan kan under lämpliga förhållanden användas som ett komplement för att avgränsa relevanta marknader. I praktiken finns det ingen tydlig skillnad mellan detta och möjlig konkurrens. Utbytbarhet på utbudssidan och möjlig konkurrens används för att bestämma huruvida företaget har en dominerande ställning eller om konkurrensbegränsningen i den mening som avses i artikel 85 är väsentlig, eller om det föreligger en situation där konkurrensen är satt ur spel.

42. Vid en bedömning av de relevanta marknaderna är det nödvändigt att se på utvecklingen på marknaden på kort sikt.

I följande avsnitt anges några grundläggande principer av särskild betydelse för telesektorn.

1. Den relevanta produktmarknaden

43. Den relevanta produktmarknaden definieras på följande sätt i avsnitt 6 i formulär A/B:

”En relevant produktmarknad omfattar alla varor och/eller tjänster som på grund av sina egenskaper, sitt pris och den tilltänkta användningen av konsumenterna betraktas som utbytbara”.

44. Avregleringen av telesektorn kommer att ge upphov till en ny typ marknad, dvs. en marknad för tillträde till den infrastruktur som för närvarande behövs för att tillhandahålla dessa avreglerade tjänster. Samtrafik med det allmänt tillgängliga koppelade telenätet är ett typiskt exempel på sådant tillträde. Utan samtrafik kommer det inte att bli kommersiellt möjligt för utomstående företag att exempelvis tillhandahålla heltäcknade taltelefonitjänster.

45. Det kan således konstateras att det inom telesektorn finns minst två slags relevanta marknader som måste beaktas, marknaden för tjänster till slutanvändare och marknaden för den infrastruktur som behövs för att tillhandahålla dessa tjänster till slutanvändarna (information, det fysiska nätet m.m.). I det enskilda fallet kommer det att bli nödvändigt att definiera de relevanta marknaderna för tillträde samt tjänstemarknaderna, t.ex. marknaden för samtrafik med det allmänt tillgängliga telenätet respektive marknaden för tillhandahållande av allmänt tillgängliga taltelefonitjänster.

46. Vid behov kommer kommissionen att använda det kriterium på en relevant marknad som består i att undersöka huruvida en ökning av leverantörernas priser med 5–10 % skulle leda till en ökning av de berörda företagens sammanlagda vinst. Enligt detta kriterium utgör marknaden i fråga en avgränsad relevant marknad om det skulle visa sig att företagens sammanlagda vinst ökar.

47. Kommissionen anser att de konkurrensrättsliga principer som gäller för dessa marknader förblir de-

samma oavsett vilken marknad det rör sig om. Mot bakgrund av de snabba tekniska förändringarna på detta område kan varje försök att i detta tillkännagivande definiera särskilda produktmarknader snabbt bli missvisande eller irrelevant. Det bästa att avgränsa särskilda produktmarknader — t.ex. att bestämma om huruvida utrustning för framföring av samtal och samtalsterminering är en del av samma utrustningsmarknad — är att göra en grundlig undersökning av varje enskilt fall.

1.1 Tjänstemarknaden

48. Denna marknad kan i stora drag definieras som marknaden för tillhandahållande av alla slags tele-tjänster till användare. Olika teletjänster kommer att betraktas som utbytbara om de för slutanvändaren framstår som tillräckligt utbytbara, vilket skulle betyda att en effektiv konkurrens kan komma till stånd mellan de olika leverantörerna av dessa tjänster.

1.2 Tillträde till nätresurser

49. För att ett företag skall kunna leverera tjänster till slutanvändare kommer det ofta att behöva tillgång till resurser i såväl tidigare som senare led (”uppsröms” respektive ”nedströms”). Till exempel behöver det för att fysiskt leverera tjänster till slutanvändare tillträde till anslutningspunkterna i det telenät till vilket dessa slutanvändare är anslutna. Detta kan åstadkommas på den fysiska nivån genom härför särskilt avsedd eller delad lokal infrastruktur, antingen egen utrustning eller utrustning som hyrs av en leverantör av lokal infrastruktur. Det kan också erhållas resurser antingen från en leverantör av tjänster som redan har dessa slutanvändare som abonnenter eller från en leverantör av samtrafik som direkt eller indirekt har tillträde till de aktuella anslutningspunkterna.

50. Utöver den fysiska nätanslutningen kan en tjänsteverantör behöva tillgång till andra resurser för att göra det möjligt för honom att saluföra sina tjänster till slutanvändarna, t.ex. måste en leverantör kunna marknadsföra sina tjänster för slutanvändarna. Om en organisation har en dominerande ställning när det gäller att tillhandahålla tjänster, som t.ex. upplysningstjänster, uppstår liknande problem som när det gäller den fysiska nätanslutningen.

51. Kommissionen kommer i många fall att bli berörd av frågor om fysisk nätanslutning där det som behövs är tillträde till den dominerande teleoperatörens nätresurser ⁽⁴⁷⁾.
52. Vissa befintliga teleoperatörer kan frestas att värja sig mot att bevilja tillträde till tredjepartsleverantörer av tjänster eller till andra nätoperatörer, särskilt på områden där den föreslagna tjänsten kommer att konkurrera med en tjänst som tillhandahålls av teleoperatören själv. Detta motstånd kommer ofta att yttra sig som en omotiverad försening ifråga om att bevilja tillträde, ovilja att bevilja tillträde eller att bara göra detta på ofördelaktiga villkor. Det är konkurrensreglernas funktion att säkerställa att dessa blivande marknader för tillträde får utvecklas och att befintliga operatörer inte tillåts utnyttja sin kontroll i fråga om tillträde för att kväva utvecklingen av tjänstemarknaderna.
53. Det bör betonas att det finns anledning att anta att avregleringen inom telesektorn kommer att leda till utvecklingen av nya, alternativa nät, som till slut kan komma att påverka avgränsningen av tillträdesmarknaden och beröva den befintliga teleoperatörens roll.

2. Den relevanta geografiska marknaden

54. Den relevanta geografiska marknaden definieras på följande sätt i formulär A/B:

”Den relevanta geografiska marknaden omfattar det område inom vilket de berörda företagen tillhandahåller varor eller tjänster, inom vilket konkurrensvillkoren är tillräckligt likartade och som kan skiljas från angränsande områden framför allt på grund av väsentliga skillnader i konkurrensvillkoren.”

55. När det gäller tillhandahållande av teletjänster och marknader för tillträde till nätresurser är den relevanta geografiska marknaden det område inom vilket de objektiva konkurrensvillkoren för leverantörerna är jämförbara och konkurrenter kan erbjuda sina tjänster. Det kommer därför att vara nödvändigt att undersöka dessa leverantörers möjlighet att nå en slutanvändare var som helst inom området på likvärdiga och ekonomiskt lönsamma villkor. De författningsmässiga villkoren såsom tillståndsvillkoren och eventuella ensamrätter eller särskilda rättig-

heter som innehas av konkurrerande lokala nätresursleverantörer är av särskild betydelse ⁽⁴⁸⁾.

DEL III — PRINCIPER

56. Kommissionen kommer att tillämpa följande principer i ärenden som den handlägger.

57. Kommissionen är medveten om att

”Artiklarna 85 och 86 ... utgör gällande lag, som är verkställbar inom hela gemenskapen. Eftersom gemenskapsrätten utgör ett sammanhängande regelsystem bör det inte kunna uppstå någon motsättning mellan detta och andra gemenskapsregler ... Det är emellertid klart att gemenskapsrättsakter utfärdade för telesektorn skall tolkas på ett sätt som är förenligt med konkurrensreglerna för att säkerställa att alla aspekter av gemenskapens telekommunikationspolitik genomförs på bästa möjliga sätt. ... Detta gäller bl.a. förhållandet mellan konkurrensreglerna för företag och ONP-reglerna” ⁽⁴⁹⁾.

58. Konkurrensreglerna skall således fortsätta att tillämpas även om andra bestämmelser i fördraget eller sekundärlagstiftning är tillämpliga. När det gäller tillträdesavtal, är gemenskapsbestämmelserna om den inre marknaden och om konkurrens viktiga för att sektorn skall fungera väl samtidigt som de förstärker varandra i detta avseende. Därför kommer kommissionen vid sin bedömning av situationen enligt konkurrensreglerna att sträva efter att i möjligaste mån bygga på de principer som fastställs i harmoniseringslagstiftningen. Det bör också beaktas att en rad av de konkurrensrättsliga principer som anges nedan också täcks av särskilda bestämmelser inom ONP-regelverket. En korrekt tillämpning av dessa regler bör ofta leda till att konkurrensreglerna inte behöver tillämpas.

59. Inom telesektorn bör uppmärksamhet riktas mot kostnaden för åtagandet om samhällsomfattande tjänster. Artikel 90.2 i fördraget kan rättfärdiga undantag från principerna i artikel 85 och 86 i fördraget. De närmare detaljerna ifråga om åtagandet är en lagstiftningsfråga. Tillämpningsområdet för artikel 90.2 har definierats i direktiven om genomförande av artikel 90 inom telesektorn, och kommissionen kommer att tillämpa konkurrensreglerna i detta sammanhang.

60. Artiklarna 85 och 86 i fördraget skall tillämpas på vanligt sätt i fråga om avtal eller förfaranden som en nationell myndighet har godkänt eller givit tillstånd till ⁽³⁰⁾, eller i fall då den nationella myndigheten har krävt att villkor skall införas i ett avtal på begäran av en eller flera av de berörda parterna.

61. Om en nationell tillsynsmyndighet däremot skulle ställa krav på villkor som strider mot konkurrensreglerna, skulle de berörda företagen i praktiken inte bötfällas, även om medlemsstaten själv skulle bryta mot artiklarna 3 g och 5 i fördraget ⁽³¹⁾ och kommissionen kan inleda det förfarande som avses i artikel 169 i fördraget. Om en nationell tillsynsmyndighet skulle kräva eller tillåta att ett företag som har särskilda eller exklusiva rättigheter enligt artikel 90, eller ett statligt företag, handlar på ett sätt som innebär missbruk av dess dominerande ställning, skulle medlemsstaten dessutom bryta mot artikel 90.1 och kommissionen skulle i så fall kunna fatta ett beslut om att överträdelsen skall upphöra ⁽³²⁾.

62. Nationella tillsynsmyndigheter kan kräva att stränga normer vad gäller öppenhet, leveransskyldighet och prissättning tillämpas på marknaden, särskilt om detta behövs under avregleringens inledningsskede. Vid behov kommer lagstiftning, såsom exempelvis ONP-reglerna, att utnyttjas som ett hjälpmedel vid tolkningen av konkurrensreglerna ⁽³³⁾. Eftersom de nationella tillsynsmyndigheterna är skyldiga att säkerställa att en effektiv konkurrens är möjlig, är tillämpningen av konkurrensreglerna i sin tur en förutsättning för en riktig tolkning av ONP-principerna. Det bör också noteras att många av de frågeställningar som anges nedan även täcks av bestämmelser i direktivet om full konkurrens och ramdirektivet om ONP, tillståndsdirektivet och dataskyddsdirektivet. Ett effektivt genomförande av detta regelverk bör förhindra att många av de nedan beskrivna konkurrensfrågorna uppstår.

1. Dominerande ställning (artikel 86)

63. Ett företag som vill tillhandahålla tjänster inom teletjänstmarknaden kan behöva få tillgång till olika resurser. För att tillhandahålla teletjänster är det till exempel normalt nödvändigt med samtrafik med det allmänt tillgängliga kopplade telenätet. Företagens tillgångar till detta nät är nästan alltid beroende av en dominerande teleoperatör. I fråga om tillträdesavtal kommer dominerande ställning ge-

nom kontroll av nätresurser att vara den faktor som har störst betydelse för kommissionens bedömning.

64. Svaret på frågan om ett företag är dominerande beror inte endast på de lagliga rättigheter som beviljats företaget. Avskaffandet av lagliga monopol i sig undanröjer inte dominansen. Trots avregleringsdirektiven kommer utvecklingen av en effektiv konkurrens från alternativa nätoperatörer med tillräcklig kapacitet och geografisk räckvidd att ta sin tid.

65. EG-domstolens dom i Tetra Pak-målet ⁽³⁴⁾ kommer sannolikt även att visa sig vara viktig inom telesektorn. Domstolen ansåg att mot bakgrund av att den dominerade och den icke-dominerade marknaden var mycket närliggande, och mot bakgrund av den ytterst stora marknadsandelen på den dominerade marknaden befann sig Tetra Pak

”i en situation som är jämförbar med att ha en dominerande ställning på samtliga dessa marknader”

Tetra Pak-målet avsåg närliggande horisontella marknader. Analysen är emellertid även tillämplig på närliggande vertikala marknader, som kommer att bli vanliga inom telesektorn. Inom telesektorn är det ofta så att en bestämd operatör har en ytterst stark ställning på infrastrukturmarknaderna och på marknader i påföljande led. Infrastrukturkostnader utgör också normalt den enskilt största kostnaden för verksamheterna i påföljande led. Operatörer möter dessutom ofta samma konkurrenter både på infrastrukturmarknaden och marknader i påföljande led.

66. Det är därför möjligt att förutse en rad situationer där närliggande marknader förekommer och där en operatör har ett mycket stort marknadsinflytande på åtminstone en av dessa marknader.

67. Under sådana omständigheter kan det vara lämpligt att kommissionen fastställer att operatören i fråga befinner sig i en situation som är jämförbar med att inneha en dominerande ställning på de sammanlagda marknaderna i fråga.

68. Begreppet "nödvändig infrastruktur" inom telesektorn kommer i många fall att vara av betydelse för att bestämma de dominerande teleoperatörernas skyldigheter. Begreppet nödvändig infrastruktur används för att beskriva en resurs eller infrastruktur som är nödvändig för att nå kunderna eller göra det möjligt för konkurrenter att bedriva sin verksamhet och som inte kan kopieras på något rimligt sätt ⁽⁵⁵⁾.
69. Ett företag som kontrollerar tillträdet till nödvändig infrastruktur har en dominerande ställning enligt artikel 86. Å andra sidan kan ett företag ha en dominerande ställning enligt artikel 86 utan att ha kontroll över nödvändig infrastruktur.

1.1 Tjänstemarknaden

70. En av de faktorer som används för att mäta ett företags marknadsmakt är företagets försäljning uttryckt som procentandel av den totala försäljningen på marknaden för utbytbara tjänster inom det relevanta geografiska området. När det gäller tjänstemarknaden kommer kommissionen att bl.a. bedöma den omsättning som hänför sig till försäljning av utbytbara tjänster, bortsett från försäljning eller intern användning av samtrafiktjänster och lokal infrastruktur ⁽⁵⁶⁾, med beaktande av konkurrensvillkoren och strukturen på tillgång och efterfrågan på marknaden.

1.2 Tillträde till nätresurser

71. Begreppet "tillträde" kan, som anges i punkt 45, avse en rad situationer, inklusive tillgång till förhyrda förbindelser som gör det möjligt för en tjänsteproducent att bygga upp sitt eget nät, och samtrafik i egentlig bemärkelse, dvs. sammankoppling av två telenät, t.ex. ett mobilt nät och ett fast nät. I fråga om tillträde är det troligt att den befintliga operatören kommer att förbli dominerande någon tid efter det att den rättsliga avregleringen har ägt rum. Den befintliga operatör som kontrollerar nätresurserna är ofta också den största tjänstleverantören, och operatören har hittills inte behövt skilja mellan överföring av teletjänster och tillhandahållande av dessa tjänster till slutanvändare. En operatör som också tillhandahåller tjänster har traditionellt inte tagit betalt från sitt dotterföretag i påföljande led för tillhandahållna nätresurser, och det har därför inte varit lätt att beräkna den intäkt som kan hänföras till nätresursen. Om en operatör tillhandahåller både nätresurser och teletjänster är det nödvändigt att så långt som möjligt särskilja intäkterna från de båda marknaderna innan intäkterna används som beräkningsunderlag för företagets marknadsandel på den ifrågavarande marknaden. I artikel 8.2 i samtrafiksdirektivet berörs denna fråga genom att ett krav på separat redovisning införts för "samtrafiksverksamhet, vari inbegrips såväl samtrafiktjänster som tillhandahålls internt som samtrafiktjänster som tillhandahålls till andra, och för sina övriga verksamheter". Den föreslagna rekommendationen från kommissionen om separat redovisning i samband med samtrafik kommer också att vara till hjälp i detta avseende.

72. Den ekonomiska betydelsen av att få tillträde beror också på täckningen hos det nät som man vill sammankoppla sitt nät med. Därför kommer kommissionen, om möjligt, att förutom omsättningen också beakta antalet konsumenter som har abonnerat på tjänster som erbjuds av det dominerande företaget och som är jämförbara med dem som den tjänsteverantör som önskar ingå tillträdesavtalet har för avsikt att tillhandahålla. Följaktligen kommer ett företags marknadsmakt att mätas dels i antalet abonnenter som är anslutna till anslutningspunkter i företagets telenät, uttryckt som procentandel av det totala antal abonnenter som är anslutna till anslutningspunkter inom det relevanta geografiska området.

Utbytbarhet på utbudssidan

73. Som anförts i punkt 41, är också utbytbarhet på utbudssidan av betydelse för frågan om dominans. En marknadsandel på över 50 % ⁽⁵⁷⁾ är normalt ett tillräckligt mått på dominans, även om andra faktorer kommer att undersökas. Kommissionen kommer till exempel att undersöka om det finns andra operatörer som tillhandahåller nätresurser på den relevanta geografiska marknaden för att bedöma om dessa nätresurser har tillräckligt stor täckning för att kunna konkurrera med den befintliga operatörens nät och i vilken omfattning det är möjligt för nya nätresursleverantörer att komma in på marknaden.

Andra relevanta faktorer

74. När kommissionen bedömer om en operatör har en dominerande ställning kommer den att undersöka, förutom uppgifter om marknadsandelar och utbytbarhet, om operatören har prioriterad tillgång till resurser som inte rimligen kan dubbleras inom en rimlig tidsram, antingen av juridiska skäl eller för att det skulle kosta för mycket.
75. I takt med att konkurrerande nätresursleverantörer kommer fram och utmanar monopoloperatörens dominans kommer omfattningen av de rättigheter som de beviljas av medlemsstaternas myndigheter, särskilt deras territoriella räckvidd, att spela en viktig roll vid bedömning av deras marknadsmakt. Kommissionen kommer att noga bevaka marknadsutvecklingen när det gäller dessa frågor och kommer, när den bedömer frågor om tillträde mot bakgrund av konkurrensreglerna, att ta hänsyn till förändringar i marknadsförhållandena.
- ### 1.3 Gemensam dominans
76. Av ordalydelsen i artikel 86 i fördraget framgår det tydligt att artikeln skall tillämpas även när mer än ett företag delar på en dominerande ställning. De omständigheter under vilka en gemensam dominerande ställning, och missbruk av denna ställning, skall anses föreligga har ännu inte klarlagts fullt ut genom gemenskapens rättsskipning och lagstiftningen utvecklas fortfarande.
77. Formuleringen i artikel 86 ("ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning") beskriver något som är skilt från förbudet mot konkurrensbegränsande avtal eller samordnade förfaranden i artikel 85. Varje annan uppfattning skulle strida mot de normala principerna för tolkning av fördraget och skulle göra formuleringen meningslös och utan praktisk betydelse. Detta utesluter dock inte en parallell tillämpning av artiklarna 85 och 86 på samma avtal eller förfarande, vilket har bekräftats av kommissionen och domstolen i ett antal fall⁽⁵⁸⁾, och det finns inte någonting som hindrar kommissionen från att vidta åtgärder med stöd av endast en av artiklarna, om båda är tillämpliga.
78. Två företag som var för sig är dominerande på skilda nationella marknader är inte detsamma som två gemensamt dominerande företag. För att två eller flera företag gemensamt skall ha en dominerande ställning skall de tillsammans i allt väsentligt ha ungefär samma ställning gentemot sina kunder och konkurrenter som ett enda företag som har en dominerande ställning. När det gäller telesektorn kan gemensam dominans uppnås av två infrastrukturoperatörer som täcker samma geografiska marknad.
79. För att två eller flera företag skall ha en gemensamt dominerande ställning är det därutöver ett nödvändigt men inte tillräckligt krav att det inte finns någon effektiv konkurrens mellan företagen på den relevanta marknaden. En sådan avsaknad av konkurrens kan i praktiken bero på det förhållandet att det finns ekonomiska band, t.ex. samarbetsavtal, eller avtal om samtrafik mellan företagen. Kommissionen anser dock att vare sig ekonomisk teori eller gemenskapslagstiftningen förutsätter att ekonomiska band mellan företagen är en rättslig nödvändighet för gemensam dominans⁽⁵⁹⁾. Förekomsten av den typ av ömsesidigt beroende som ofta uppstår i oligopolsituationer är ett tillräckligt ekonomiskt band. Det tycks inte finnas något skäl, vare sig i lag eller i ekonomisk teori, att kräva något annat ekonomiskt band mellan företag med gemensam dominans. Trots detta får man i praktiken räkna med att sådana band ofta förekommer inom telesektorn eftersom nationella teleoperatörer nästan alltid har något slags anknytning till varandra.
80. För att ta marknaden för lokalnät som exempel, kommer denna i vissa medlemsstater troligen att i en nära framtid kontrolleras av två operatörer — den befintliga teleoperatören och en kabeltelevisionsoperatör. För att tillhandahålla särskilda tjänster till konsumenterna behövs tillgång till antingen teleoperatörens eller kabeltelevisionsoperatörens lokalnät. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet och särskilt förhållandet dem emellan, är det möjligt att ingen av operatörerna kommer att ha en dominerande ställning. Tillsammans kan de dock ha ett gemensamt monopol i fråga om tillträde till dessa nätresurser. På längre sikt kan tekniska framsteg leda till att andra tillträdesmöjligheter kommer att beaktas vid fastställandet av om hu-

ruvida en dominerande ställning eller en gemensam dominerande ställning föreligger.

2. Missbruk av en dominerande ställning

81. Tillämpningen av artikel 86 förutsätter att det finns en dominerande ställning och ett samband mellan den dominerande ställningen och det påstådda missbruket. Inom telesektorn kommer det ofta att vara nödvändigt att undersöka ett antal marknader med anknytning till varandra, av vilka en eller flera kan domineras av en bestämd operatör. Under dessa omständigheter finns det ett antal möjliga situationer där missbruk kan förekomma.

— uppträdande på den dominerade marknaden som har verkningar på den dominerade marknaden (⁶⁰),

— uppträdande på den dominerade marknaden som har verkningar på andra marknader än den dominerade marknaden (⁶¹),

— uppträdande på en annan marknad än den dominerade marknaden som har verkningar på den dominerade marknaden (⁶²),

— uppträdande på en annan marknad än den dominerade marknaden som har verkningar på en annan marknad än den dominerade marknaden (⁶³).

82. Fastän de faktiska och ekonomiska omständigheterna inom telesektorn ofta är nya, är det i många fall möjligt att tillämpa fastställda konkurrensrättsliga principer. När konkurrensproblem inom denna sektor analyseras är det viktigt att beakta befintlig rättspraxis och kommissionens praxis med avseende på beslut om till exempel utnyttjande av marknadsinflytande, diskriminering och kombinationserbjudanden.

2.1 Vägran att bevilja tillträde till infrastruktur och tillämpning av ofördelaktiga villkor

83. En vägran att bevilja tillträde till infrastruktur kan förbjudas enligt artikel 86 om vägran görs av ett företag som dominerar marknaden till följd av sin kontroll i fråga om tillträde till nätresurser, vilket torde bli fallet för befintliga teleoperatörer under överskådlig tid. En vägran kan

”innebära ett hinder för upprätthållandet av den nuvarande konkurrensnivån på marknaden eller för en ökning av denna konkurrens” (⁶⁴).

En vägran utgör missbruk endast om den har effekter som innebär ett utnyttjande eller en konkurrensbegränsning. Tjänstemarknaden inom telesektorn kommer inledningsvis att ha få konkurrerande aktörer och tillträdesvägran kommer därför vanligtvis att påverka konkurrensen på dessa marknader. Varje motivering kommer i samtliga fall av vägran att noggrant undersökas för att fastställa om den är objektiv.

84. Det handlar i huvudsak om följande tre relevanta fall:

a) En vägran att bevilja tillträde ifråga om en tjänst när en annan operatör har beviljats tillträde av nätresursleverantören för att bedriva verksamhet på den aktuella tjänstemarknaden.

b) En vägran att bevilja tillträde ifråga om en tjänst när ingen annan operatör har beviljats tillträde av nätresursleverantören för att bedriva verksamhet på den aktuella tjänstemarknaden.

c) En återkallelse av en befintlig kunds tillträde.

Diskriminering

85. Vad beträffar det första fallet ovan är det klart att en vägran av en dominerande ägare av nätresurser att upplåta nätresurser till en ny kund när han redan levererar dessa resurser till en eller flera kunder som är verksamma i marknad i påföljande led skulle utgöra en diskriminerande behandling som, om den skulle begränsa konkurrensen på den marknaden skulle utgöra missbruk. Om en nätoperatör erbjuder samma eller liknande tjänster i detaljhandelsledet som den som begär tillträde, kan operatören ha både incitament och tillfälle att begränsa konkurrensen och på så sätt missbruka sin dominerande ställning. Det kan naturligtvis finnas fog för en sådan vägran, t.ex. att en sökande utgör en kreditrisk. Om ingen objektiv motivering ges är en vägran normalt att anse som missbruk av en dominerande ställning på marknaden för tillträde till nätresurser.

86. Generellt sett är det dominerande företaget skyldigt att tillhandahålla nätresurser på så sätt att de varor och tjänster som erbjuds företag i påföljande led tillhandahålls på villkor som inte är mindre fördelaktiga än de som erbjuds andra parter, däribland företagets egen motsvarande verksamhet i påföljande led.

Nödvändig infrastruktur

87. I den andra situationen som beskrivs ovan uppstår frågan om nätresursleverantören bör vara skyldig att ingå avtal med tjänsteleverantören så att denne kan bedriva verksamhet på en ny tjänstemarknad. Såvida det inte är fråga om kapacitetsbrist och såvida företaget som vägrat att upplåta dess nätresurser inte har upplåtit dessa nätresurser vare sig till sin egen verksamhet i påföljande led eller till något annat företag som är verksamt på den tjänstemarknaden, är det inte klart vilken annan objektiv motivering som kan tänkas finnas.

88. På transportområdet⁽⁶⁵⁾ har kommissionen fastslagit att ett företag som kontrollerar en nödvändig infrastruktur måste ge tillträde under vissa omständigheter⁽⁶⁶⁾. Samma principer är tillämpliga på telekommunikationssektorn. Om det inte finns några kommersiellt gångbara alternativ till det begärda tillträdet till nätresurser, kan den som begär tillträde inte bedriva verksamhet på tjänstemarknaden om inte tillträde beviljas. En vägran i detta fall skulle därför hämma utvecklingen av nya marknader, eller nya produkter på dessa marknader, i strid med artikel 86 b, eller hämma utvecklingen av konkurrens på befintliga marknader. En vägran med sådana verkningar kommer sannolikt att innebära missbruk.

89. Principen om att dominerande företag i vissa fall skall vara skyldiga att ingå avtal kommer ofta att bli tillämplig inom telesektorn. För de flesta tele-tjänster inom gemenskapen råder för närvarande monopol, åtminstone i realiteten, när det gäller tillhandahållande av nätinfrastruktur. Även där konkurrensbegränsningarna redan har avskaffats, eller kommer att avskaffas inom kort, kommer konkurrensen på marknaden i påföljande led även i fortsättningen att vara beroende av prissättningen och villkoren för tillgång till nättjänster i tidigare led och dessa kommer endast gradvis att återspegla marknadskrafterna i en konkurrensutsatt miljö. De snabba tekniska förändringarna inom telesektorn

kan komma att leda till situationer där företag vill erbjuda nya produkter eller tjänster som inte konkurrerar med produkter eller tjänster som redan tillhandahålls av den dominerande operatören, men ifråga om vilka operatören kan visa sig ovillig att bevilja tillträde.

90. Kommissionens måste säkerställa att den befintliga teleoperatörens kontroll över nätresurser inte används för att hämma utvecklingen av en konkurrensutsatt telekommunikationsmiljö. Ett företag som har en dominerande ställning på en tjänstemarknad och som gör sig skyldigt till missbruk i strid med artikel 86 på denna marknad kan åläggas att ge tillträde till dess nätresurser till en eller flera konkurrenter på den marknaden i syfte att få detta missbruk att upphöra. Ett företag kan särskilt missbruka sin dominerande ställning om det genom sina handlingar förhindrar utvecklingen av en ny produkt eller tjänst.

91. Utgångspunkten för kommissionens analys kommer att vara att identifiera en existerande eller möjlig marknad till vilken tillträde begärs. För att avgöra om tillträde bör åläggas enligt konkurrensreglerna, kommer det dominerande företags överträdelse av dess skyldighet att inte diskriminera (se nedan) eller följande faktorer att beaktas sammantaget:

- a) Tillgång till den aktuella utrustningen är generellt sett nödvändig för att företag skall kunna konkurrera på den angränsande marknaden⁽⁶⁷⁾.

Nyckelfrågan här är vad som menas med "nödvändig". Det kommer inte att vara tillräckligt att ställningen för det företag som begär tillträde skulle förbättras om tillträde beviljades, utan vägran att bevilja tillträde måste leda till att den planerade verksamheten antingen blir ogenomförbar eller fullständigt och ohjälpligt ekonomisk.

Även om till exempel alternativ infrastruktur från och med den 1 juli 1996 kan användas för avreglerade tjänster, kommer det i många fall att dröja innan sådan infrastruktur utgör ett tillfredsställande alternativ till monopoloperatörens infrastruktur. För närvarande erbjuder sådan alternativ infrastruktur inte samma geografiska täckning som monopoloperatörernas nät.

- b) Det finns tillräcklig tillgänglig kapacitet för att ge tillträde.
- c) Ägaren till nätresurserna klarar inte av att möta efterfrågan på en befintlig tjänste- eller produktmarknad, utestänger uppkomsten av en möjlig ny tjänst eller produkt eller förhindrar konkurrens på en befintlig eller möjlig tjänste- eller produktmarknad.
- d) Företaget som begär tillträde är berett att betala ett rimligt och icke-diskriminerande pris och kommer i övrigt i alla hänseenden att godta icke-diskriminerande tillträdesvillkor.
- e) Det finns inte någon objektiv grund för att vägra att bevilja tillträde.
- Godtagbara skäl skulle i det här sammanhanget kunna inbegripa en allt överskuggande svårighet att ge det ansökande företaget tillträde, eller behovet för en nätresursägare som har investerat för att införa en ny produkt eller tjänst tillräckligt med tid och möjlighet att utnyttja resursen för att föra ut den nya produkten eller tjänsten på marknaden. Fastän varje motivering kommer att behöva undersökas noggrant från fall till fall är det av särskild betydelse inom telesektorn att de fördelar för slutanvändarna som kommer att uppkomma i en konkurrensutsatt miljö inte undergrävs av åtgärder som vidtas av den tidigare statliga monopolorganisationen som syftar till att förhindra att konkurrens uppkommer och utvecklas.
92. När det gäller att fastställa om en överträdelse av artikel 86 har begåtts, kommer hänsyn att tas till både den faktiska situationen i den och andra geografiska områden och, i tillämpliga fall, förhållandet mellan det begärda tillträdet och nätresursens tekniska struktur.
93. Frågan om objektiva skäl kommer att kräva särskilt ingående analyser på detta område. Dels måste de berörda myndigheterna bedöma om de svårigheter som åberopas i det enskilda fallet är tillräckligt allvarliga för att motivera en vägran att tillhandahålla nätresurser, dels måste de bestämma om dessa svårigheter är tillräckligt stora för att uppväga den skada som det innebär för konkurrensen om tillträde nekades eller försvårades så att tjänstemarknaderna i påföljande led begränsas.
94. Tre viktiga faktorer med avseende på tillhandahållande av nätresurser som kan manipuleras av nätresursleverantören för att i praktiken vägra tillträde är tidsaspekten, den tekniska strukturen och priset.
95. Dominerande teleoperatörer är skyldiga att behandla ansökningar om tillträde på ett effektivt sätt: opåkallade och oförklarliga eller obefogade dröjsmål med att svara på en ansökan om tillträde kan utgöra missbruk. Kommissionen kommer särskilt att jämföra behandlingen av en ansökan om tillträde med
- a) den vanliga tidsåtgången och de villkor som tillämpas när den svarande parten beviljar ett eget dotterbolag eller en egen filial tillgång till sina nätresurser,
- b) behandlingen av ansökningar om tillträde till liknande resurser i andra medlemsstater,
- c) de förklaringar som lämnas till eventuella dröjsmål med att behandla ansökningar om tillträde.
96. I de fall den tekniska strukturen åberopas kommer de angivna skälen också att undersökas grundligt i syfte att bedöma om de är riktiga. I princip kräver konkurrensreglerna att ett företag som begär tillträde skall beviljas detta vid den punkt som är lämpligast för företaget, förutsatt att denna punkt är tekniskt genomförbar för nätresursleverantören. Tekniska problem kan utgöra objektiva skäl för leveransvägran⁽⁶⁸⁾ — t.ex. måste den trafik för vilken tillgång begärs uppfylla de gällande tekniska standarderna för infrastrukturen — eller det kan vara fråga om kapacitetsbrist, som kan göra att det blir fråga om ransonering.
97. En oskälig prissättning för tillträde kan, förutom att det i sig utgör ett missbruk⁽⁶⁹⁾, innebära en vägran att tillhandahålla resurser.

98. Det finns flera element i dessa analyser som kräver en noggrann bedömning. Frågor som rör prissättning inom telesektorn kommer att underlättas av den skyldighet som följer av ONP-direktiven att ha genomblickbara system för kostnadsredovisning.

Återkallelse av tillträde

99. När det gäller den tredje av de situationer som beskrivs i punkt 84 har några tidigare kommissionsbeslut och praxis från domstolen rört återkallelse av tillträde ifråga om konkurrenter i påföljande led (tredje fallet ovan). I Commercial Solvents-målet fann domstolen att

”ett företag som har en dominerande ställning på marknaden för råvaror och som, i syfte att förbehålla sig dessa råvaror för tillverkning av egna derivat, vägrar att leverera till en kund som själv är tillverkare av sådana derivat och som därför riskerar att eliminera all konkurrens från denna kund missbrukar sin dominerande ställning enligt artikel 86” (⁷⁰).

100. Även om detta fall handlar om vägran att leverera en produkt, finns det ingen principiell skillnad mellan detta fall och återkallelse av tillträde. Ensidig uppsägning av tillträdesavtal berör i huvudsak samma problematik som när det gäller vägran att bevilja tillträde. Återkallelse av tillträde för en befintlig kund innebär normalt missbruk. Återigen kan uppsägning av ett avtal motiveras med sakliga skäl. Dessa skäl måste stå i proportion till de följder för konkurrensen som återkallelsen medför.

2.2 Andra former av missbruk

101. Vägran att bevilja tillträde är bara en form av möjligt missbruk på detta område. Missbruk kan också uppstå i en situation där tillträde har beviljats. Det kan exempelvis vara fråga om missbruk om operatören uppträder på ett diskriminerande sätt eller om operatörens åtgärder i övrigt begränsar marknader eller den tekniska utvecklingen. Här följer en icke uttömmande uppräknings av exempel på sådant missbruk som kan förekomma.

Nätstruktur

102. En dominerande nätoperators nätstruktur som objektivt försvårar tillträde till nätresurser för tjänsteleverantörer (⁷¹) skulle kunna utgöra missbruk om den inte är objektivt motiverad. En sådan objektiv motivering kan bestå i att nätstrukturen som helhet förbättrar nätets effektivitet.

Bindning

103. Detta är ett särskilt problem om det innebär bindning av tjänster där teleoperatören är dominerande till sådana tjänster där operatören inte är dominerande (⁷²). Om en vertikalt integrerad dominerande nätoperatör tvingar den bort som begär tillträde att utan tillräckliga skäl köpa en eller flera tjänster (⁷³), kan detta hindra den dominerande nätresursleverantörens konkurrenter att själva erbjuda dessa delar av paketet. Detta villkor kan således utgöra missbruk enligt artikel 86.

Domstolen har vidare funnit att

”Följaktligen kan en kopplingsförsäljning av två produkter, till och med när den överensstämmer med handelsbruk eller när det finns ett naturligt samband mellan de båda produkterna i fråga, likväl utgöra missbruk i den mening som avses i artikel 86 om den inte är objektivt motiverad” (⁷⁴).

Prissättning

104. När ställning skall tas till frågan om det finns något prissättningsproblem enligt konkurrensreglerna kommer det att vara nödvändigt att visa att kostnader och intäkter är fördelade på ett korrekt sätt. Felaktig fördelning av kostnader och inblandning i internprissättningen skulle kunna användas som mekanismer för att dölja oskäligheten i prissättning, omtiverat låga priser eller prispress.

Oskäligheten i prissättning

105. Prissättningsproblem i samband med tjänsteproducenters tillträde till en dominerande operatörs infrastruktur kommer ofta att handla om oskäligt höga priser (⁷⁵). Om det inte finns något praktiskt alternativ till den infrastruktur som tjänsteproducenten

terna söker tillträde till, kan det finnas en tendens för den dominerande eller monopolistiska operatören att ta ut oskäliga priser.

106. Ett oskäligt pris har av domstolen definierats som oskäligt i förhållande till det ekonomiska värdet av den tillhandahållna tjänsten⁽⁷⁶⁾. Domstolen har dessutom klargjort att ett av de sätt på vilket detta kan beräknas är det följande:

Detta tillägg kan bland annat fastställas objektivt om det vore möjligt att beräkna det genom att göra en jämförelse mellan försäljningspriset för produkten i fråga och produktionskostnaden för den⁽⁷⁷⁾.

107. Det är nödvändigt för kommissionen att fastställa de faktiska kostnaderna för den berörda produkten. En korrekt kostnadsfördelning är därför av grundläggande betydelse för att bestämma om ett pris är oskäligt. Om ett företag t.ex. är inblandat i flera verksamheter är det nödvändigt att fördela de aktuella kostnaderna på de olika verksamheterna, tillsammans med ett rimligt bidrag till gemensamma kostnader. Det kan också vara lämpligt att kommissionen fastställer den rätta kostnadsfördelningsmetoden när detta är föremål för diskussion.

108. Domstolen har också angivit att när man bestämmer vad som utgör ett oskäligt pris kan gemenskapslagstiftning om prissättningsprinciper för den särskilda sektorn beaktas⁽⁷⁸⁾.

109. Vidare kan en jämförelse med andra geografiska områden användas som ett tecken på ett oskäligt pris. Domstolen har funnit att om det är möjligt så skulle en jämförelse kunna göras mellan ett dominerande företags priser och priserna på marknader som är öppna för konkurrens⁽⁷⁹⁾. En sådan jämförelse skulle kunna utgöra en grund för en bedömning av om huruvida det dominerande företags priser är skäliga eller inte⁽⁸⁰⁾. Under vissa omständigheter, när jämförbara uppgifter inte finns tillgängliga, har tillsynsmyndigheterna försökt fastställa vad som skulle ha utgjort ett konkurrenskraftigt pris om marknaden var konkurrenssutsatt⁽⁸¹⁾. Där det är lämpligt kan kommissionen beakta en sådan analys när den fastställer vad som utgör ett oskäligt pris.

Omotiverat låga priser

110. Omotiverat låga priser förekommer bland annat när ett dominerande företag säljer en vara eller tjänst till ett pris som understiger produktionskostnaderna under en längre tid i syfte att förhindra inträde på marknaden eller tränga ut konkurrenter, vilket gör det möjligt för det dominerande företaget att ytterligare öka sitt marknadsinflytande och senare sin ackumulerade vinst. Sådana omotiverat låga priser strider mot artikel 86a. Ett sådant problem kan till exempel uppstå när det råder konkurrens mellan olika teleinfrastrukturnät, om en dominerande operatör kan ta ut omotiverat låga priser för tillträde för att undanröja konkurrensen från andra (framväxande) leverantörer av infrastruktur. Missbruk föreligger i regel om priset ligger under det dominerande företags genomsnittliga rörliga kostnader, eller om det ligger under de genomsnittliga totala kostnaderna, och utgör ett led i en konkurrensbegränsande plan⁽⁸²⁾. En enkel tillämpning av denna regel skulle inte spegla nätindustrins ekonomiska verklighet.

111. Denna regel fastställdes i Akzo-målet där EG-domstolen definierade genomsnittliga rörliga kostnader som "de som varierar beroende på tillverkade kvantiteter"⁽⁸³⁾ och förklarade tankegången bakom regeln på följande sätt:

Ett dominerande företag har inget annat intresse av att tillämpa sådana priser än att eliminera konkurrenter så att det sedan kan höja sina priser genom att utnyttja sin monopolställning, eftersom varje försäljning ger upphov till en förlust, nämligen de totala fasta kostnaderna (dvs. de som förblir konstanta oberoende av de tillverkade kvantiteterna), och åtminstone en del av de rörliga kostnader som hänförs sig till den tillverkade enheten.

112. För att driva en lönsam verksamhet kring en tjänst eller en grupp tjänster måste en operatör anta en prissättningsstrategi som innebär att dess totala merkostnader för att tillhandahålla tjänsten eller gruppen av tjänster täcks av de ökade intäkterna till följd av tillhandahållandet av denna tjänst eller grupp av tjänster. När en dominerande operatör fastställer ett pris för en bestämd produkt eller tjänst som är längre än dess genomsnittliga totala kostnader för att tillhandahålla denna produkt eller tjänst bör operatören motivera detta pris i affärsrättsliga termer. En dominerande operatör som endast skulle dra fördel av en sådan prissättningsstrategi

tegi om en eller flera av dess konkurrenter försvagas, skulle missbruka en dominerande ställning.

113. Kommissionen måste i likhet med vad som anges i Akzo-domen fastställa ett pris under vilket ett företag endast kan gå med vinst genom att försvaga eller slå ut en eller flera konkurrenter. Kostnadsstrukturerna i nätindustrierna tenderar att skilja sig ganska mycket från de flesta andra industrier eftersom de förra har mycket större gemensamma kostnader.

114. I fråga om tillhandahållande av teletjänster kan ett pris som motsvarar den rörliga kostnaden för en tjänst vara väsentligt lägre än det pris som operatören behöver för att täcka kostnaden för att tillhandahålla tjänsten. Vid användning av Akzo-kriteriet på priser som skall gälla över tid av en operatör och som skall utgöra grunden för operatörens beslut om att investera bör dessa kostnader inbegripa den totala tillkommande kostnaden för att tillhandahålla tjänsten. Vid en analys måste hänsyn tas till det tidsperspektiv som är lämpligt för att analysera kostnaderna. Det finns i de flesta fall skäl att anta att varken mycket kort sikt eller mycket lång sikt är lämpliga tidsperspektiv.

115. Under dessa omständigheter kommer kommissionen ofta att behöva undersöka den genomsnittliga marginalkostnaden för att tillhandahålla en tjänst och kan behöva undersöka den genomsnittliga marginalkostnaden under en längre period än ett år.

116. I ett sådant fall kommer ONP-reglerna och kommissionens rekommendationer i fråga om krav på bokföring och öppenhet att bidra till att säkerställa att artikel 86 tillämpas effektivt i detta sammanhang.

Prispress

117. Om operatören är dominerande på produkt- eller tjänstemarknaden kan en prispress utgöra ett missbruk. En prispress kan fastställas genom att det påvisas att det dominerande företags egna verksamheter i påföljande led inte skulle kunna vara lönsamma med utgångspunkt från det pris i föregående led som tillämpas för konkurrenterna av det dominerande företags rörelsegren i föregående led. En förlustbringande rörelsegren i påföljande led kan döljas om den dominerande operatören har fördelat

kostnader till sina verksamheter avseende tillträde till nätresurser som egentligen skulle fördelas på verksamheterna i påföljande led. Kommissionens rekommendation om separat redovisning i samband med samtrafik behandlar denna fråga genom att rekommendera separat redovisning för olika affärsområden inom en vertikalt integrerad dominerande operatörs verksamhet. Kommissionen kan i ett lämpligt ärende anmoda det dominerande företaget att visa upp granskade separata räkenskaper som har avseende på alla nödvändiga aspekter av det dominerande företags affärsverksamhet. Förekomsten av separat redovisning garanterar emellertid inte att missbruk inte förekommer. Kommissionen kommer vid behov att granska uppgifterna i varje enskilt fall.

118. Under vissa omständigheter kan en prispress också fastställas genom att det påvisas att marginalen det pris för tillträde nätresurserna som tas ut av konkurrenter på marknaden i påföljande led (inklusive det dominerande företags egen verksamhet), och det pris som nätoperatören debiterar på marknaden i påföljande led är otillräckligt för att tillåta en någorlunda effektiv tjänsteleverantör att bedriva att bedriva verksamhet med normal lönsamhet (såvida inte det dominerande företaget kan visa att dess verksamhet i påföljande led är ovanligt effektiv) ⁽⁸⁴⁾.

119. Om någon av dessa situationer skulle uppstå kommer att konkurrenter på marknaden i påföljande led att ställas inför en "prispress" som kan tvinga bort dem från marknaden.

Diskriminering

120. En dominerande tillträdesleverantör får inte diskriminera mellan parterna i olika tillträdesavtal om en sådan diskriminering skulle begränsa konkurrensen. Differentiering grundad på ändamålet med tillträdet snarare än på de skillnader som de olika transaktionerna innebär för nätresursleverantören själv skulle strida mot artikel 86, om det kan antas att en sådan diskriminering begränsar eller snedvrider den faktiska eller möjliga konkurrensen. Sådan diskriminering kan ta sig uttryck i att olika villkor åläggs, inklusive olika priser, eller annan differentiering mellan tillträdesavtal, utom i de fall då det finns objektiva skäl för diskrimineringen, t.ex. kostnadsskäl eller tekniska skäl eller det faktum att användarna är verksamma på olika nivåer. Sådan diskriminering skulle kunna antas begränsa konkurrensen i den marknad i påföljande led där det företag som begär

tillträde vill vara verksamt, eftersom det skulle begränsa företagets möjligheter att komma in på marknaden eller att utveckla sin verksamhet på denna marknad⁽⁸⁵⁾.

121. Sådan diskriminering kan likaledes påverka konkurrensen när diskriminering förekommer mellan operatörer på nära förbundna marknader i påföljande led. När det förekommer två separata produktmarknader i påföljande led, men en produkt skulle anses som utbytt mot en annan om det inte vore för det faktum att det fanns en prisskillnad mellan de båda produkterna, skulle diskriminering beträffande priset till tillhandahållarna av dessa två produkter kunna minska befintlig eller potentiell konkurrens. Fastän fasta och mobila taltelefonitjänster för närvarande förmodligen utgör separata produktmarknader, kommer marknaderna sannolikt att närma sig varandra. Att tillämpa högre samtrafikpriser för operatörer av mobiltelefoninät än för operatörer av fasta nät skulle hindra detta närmande och därför påverka konkurrensen. Liknande effekter på konkurrensen är sannolika på andra telekommunikationsmarknader.

Sådan diskriminering skulle i alla händelser vara svår att motivera på grund av skyldigheten att fastställa kostnadsrelaterade priser.

122. Vad gäller prisdiskriminering förbjuder artikel 86c ett dominerande företag att oskäligen diskriminera mellan företagets kunder⁽⁸⁶⁾, inbegripet diskriminering med avseende på huruvida kunderna samtycker till att handla med det dominerande företaget på exklusiv basis eller ej.

123. I artikel 7 i direktivet om samtrafik fastställs att:

”Olika taxor och villkor för samtrafik får fastställas för olika kategorier av organisationer som har tillstånd att tillhandahålla telenät och teletjänster, där sådana skillnader objektivt kan motiveras på grundval av den typ av samtrafik som tillhandahålls och/eller de aktuella nationella villkoren för tillståndsgivning . . .” (förutsatt att sådana skillnader inte leder till snedvridning av konkurrensen).

124. Huruvida sådana skillnader leder till snedvridning av konkurrensen måste fastställas i varje enskilt fall. Det är viktigt att komma ihåg att artiklarna 85 och 86 handlar om konkurrens och inte regleringsfrågor. Ett dominerande företag kan enligt artikel 86 inte åläggas att behandla olika kategorier av kunder på olika sätt, utom när detta är ett resultat av marknadsvillkoren och principerna i artikel 86. Tvärtom förbjuder artikel 86 dominerande företag att diskriminera mellan likartade transaktioner när en sådan diskriminering skulle ha en inverkan på konkurrensen.

125. Diskriminering utan saklig grund avseende varje aspekt eller villkor i ett tillträdesavtal kan utgöra missbruk. Diskrimineringen kan ha att göra med prissättning, dröjsmål, teknisk anslutning, dirigering⁽⁸⁷⁾, nummertilldelning, begränsningar beträffande användningen av nätet utöver de grundläggande kraven samt användning av kunddata i nätet. Förekomsten av diskriminering kan emellertid endast fastställas från fall till fall. Diskriminering strider mot artikel 86 oavsett om den följer av eller framgår av villkoren i ett visst tillträdesavtal eller inte.

126. Nätoperatören har i detta sammanhang en allmän skyldighet att behandla oberoende kunder på samma sätt som ett eget dotterbolag eller tjänsteföretag i påföljande led. Kundens karaktär och krav kan spela en viktig roll vid bedömningen av om transaktioner är jämförbara. Olika prissättning för kunder på olika nivåer (t.ex. grossister och detaljister) betraktas inte nödvändigtvis som diskriminering.

127. Frågor om diskriminering kan uppstå till följd av anslutningens tekniska struktur med hänsyn till betydelsen av denna struktur i samband med tillträde.

Anslutningens tekniska nivå: restriktioner beträffande typen av eller ”nivån” på den för anslutningen aktuella växeln i nätets hierarki eller denna växels tekniska kapacitet har direkt betydelse för konkurrensen. Det kan röra sig om anslutningsutrustningen eller den typ av gränssnitt och signalsystem som används för att bestämma vilken typ av tjänst som är tillgänglig för den som begär tillträde (t.ex. intelligenta nättjänster).

Antalet och/eller placeringen av anslutningspunkter: kravet att samla och fördela trafiken för särskilda områden i den växel som direkt betjänar det området i stället för en högre nivå i näthierarkin kan vara viktigt. Ett företag som begär tillträde får större kostnader om det måste tillhandahålla förbindelser på ett större avstånd från sin egen växel eller betala högre transportavgifter.

Lika tillträde: möjligheten för kunderna till den part som begär tillträde att vid utnyttjande av de tjänster som tillhandahålls av nätresursleverantören få använda nummer med samma antal siffror som dem som används av dennes kunder är avgörande för en sund konkurrens inom telesektorn.

Objektiva skäl

128. Skälen kan inrymma omständigheter som har avseende på själva driften av nätresursleverantörens nät eller licensrestriktioner till följd av exempelvis immateriella egendomsrätter.

2.3 Missbruk av gemensam dominans

129. När det gäller gemensam dominans (se punkt 76) kan ett uppträdande av ett av flera företag som har gemensam dominans utgöra missbruk av dominerande ställning även om övriga företag inte uppträder på samma sätt.
130. Utöver de rättsmedel som konkurrensreglerna erbjuder, i det fall ingen av operatörerna vore villig att bevilja tillträde utan att det fanns några tekniska eller kommersiella skäl för en sådan vägran, kan man förvänta sig att de nationella tillsynsmyndigheterna löser problemet genom att i enlighet med bestämmelserna i det relevanta ONP-direktivet eller den nationella lagstiftningen beordra ett eller flera av företagen att tillhandahålla tillträde till nätresurser.

3. Tillträdesavtal (artikel 85)

131. Konkurrensbegränsningar som är inkluderade i eller ett resultat av tillträdesavtal kan ha följande två

skilda effekter: konkurrensbegränsningar mellan de båda parterna till tillträdesavtalet eller konkurrensbegränsningar från utomstående företag, t.ex. genom att den ena parten eller båda parterna i avtalet tilldelas ensamrätt. Om den ena parten är ett dominerande företag, kan dessutom villkoren i tillträdesavtalet leda till att företagets dominerande ställning stärks eller till en utvidgning av den dominerande ställningen till en angränsande marknad, eller också kan de utgöra ett olagligt utnyttjande av den dominerande ställningen genom att avtalet innehåller oskäliga villkor.

132. Tillträdesavtal som erbjuder i princip obegränsat tillträde är troligen inte konkurrensbegränsande enligt artikel 85.1. Ensamrättsskyldigheter i kontrakt som erbjuder tillträde till ett visst företag begränsar troligtvis konkurrensen eftersom de begränsar tillträdet till infrastruktur för andra företag. Eftersom de flesta telenät har mer kapacitet än en enda användare kan förmodas behöva, är detta vanligtvis fallet inom telesektorn.
133. Tillträdesavtal kan ha betydande konkurrensfrämjande effekter eftersom de kan förbättra tillträdet till marknaden i påföljande led. När det gäller samtrafik är tillträdesavtal nödvändiga för tjänstesamverkan och infrastruktur, vilket ökar konkurrensen på tjänstemarknaden i påföljande led, som troligen genererar ett högre mervärde än marknaden för lokal infrastruktur.
134. Det finns dock en uppenbar risk för att vissa tillträdesavtal eller klausuler i sådana avtal kan ha en konkurrensbegränsande verkan. Tillträdesavtal kan till exempel
- a) tjäna som ett medel att samordna priser,
 - b) tjäna som ett medel för att dela upp marknaden,
 - c) leda till att andra företag utesluts⁽⁸⁸⁾,
 - d) leda till ett utbyte av kommersiellt känslig information mellan parterna.
135. Riskerna för prissamordning är särskilt överhängande inom telesektorn eftersom samtrafikavgifter

ofta uppgår till 50 % eller mer av de levererade tjänsternas totala kostnad och samtrafik med en dominerande operatör normalt är nödvändig. Under dessa omständigheter är utrymmet för priskonkurrens begränsat och risken för (och det allvarliga i) prissamordning i motsvarande mån större.

136. Dessutom kan samtrafikavtal mellan nätoperatörer i vissa situationer vara ett sätt att dela upp marknaden mellan de nätoperatörer som ger tillträde till nätet och den nätoperatör som erbjuder tillträde, i stället för att ge upphov till nätkonkurrens dem emellan.

137. I en avreglerad telekommunikationsmiljö kommer ovan beskrivna typer av konkurrensbegränsningar att övervakas noga av de nationella myndigheterna och kommissionen i enlighet med EG:s konkurrensregler. Rätten för den som drabbas av någon form av konkurrensbegränsande uppträdande att klaga till kommissionen påverkas inte av nationella bestämmelser.

Villkor som omfattas av artikel 85.1

138. Kommissionen har identifierat vissa typer av begränsningar som skulle kunna bryta mot artikel 85.1 i fördraget och därför kräver individuella undantag. Dessa klausuler avser oftast den kommersiella ramen för tillträdet i fråga.

139. Inom telesektorn ingår det som en naturlig beståndsdel i samtrafik att parterna erhåller vissa uppgifter om sina konkurrenters kunder och trafik. Ett sådant informationsutbyte skulle i vissa fall kunna påverka de berörda företagens konkurrensbeteende och skulle enkelt kunna användas av parterna för i hemlighet uppgjorda förfaranden såsom, t.ex. marknadsdelning⁽⁹⁾. Enligt direktivet om samtrafik får information som erhållits från en organisation som begär samtrafik endast användas för de syften för vilka den lämnades. För att följa konkurrensreglerna och direktiven om samtrafik måste operatörerna införa garantier för att säkerställa att förtrolig information endast lämnas ut till de delar av företagen som ansvarar för samtrafikavtalen och att informationen inte används i konkurrensbegränsande

syften. Om dessa garantier är fullständiga och fungerar på ett korrekt sätt bör det i princip inte finnas någon orsak till att enkla samtrafikavtal skulle strida mot artikel 85.1.

140. Beviljande av ensamrätter, som till exempel innebär att trafiken överförs endast via den ena parten eller båda parternas telenät i stället för via näten hos andra parter med vilka tillträdesavtal har ingåtts, kommer också att kräva analys enligt artikel 85.3. Om sådan dirigering inte kan motiveras, kommer liknande klausuler att förbjudas. Sådana klausuler om ensamrätter är emellertid inte naturliga beståndsdelar av samtrafikavtal.

141. Det är högst osannolikt att tillträdesavtal som har ingåtts i konkurrensbegränsande syfte uppfyller kriterierna för ett individuellt undantag enligt artikel 85.3.

142. Tillträdesavtal kan dessutom inverka på marknadens konkurrensstruktur. Lokala anslutningsavgifter utgör ofta en betydande andel av den totala kostnaden för de tjänster som tillhandahålls slutanvändare av den part som begär tillträde och lämnar på så sätt ett begränsat utrymme för priskonkurrens. Med hänsyn till behovet att skydda detta begränsade mått av konkurrens kommer kommissionen följaktligen att särskilt noggrant granska tillträdesavtal med avseende på deras möjliga effekter på de relevanta marknaderna, i syfte att säkerställa att avtalen i fråga inte fungerar som ett dolt och indirekt medel för att fastställa eller samordna slutpriser för slutanvändare, vilket utgör en av de allvarligaste överträdelseerna av artikel 85 i fördraget⁽⁹⁾. Detta skulle vara av särskild betydelse på oligopolmarknader.

143. Klausuler som innebär diskriminering och som medför att utomstående utesluts är likaså konkurrensbegränsande. De viktigaste fallen är diskriminering vad gäller pris, kvalitet eller andra kommersiellt viktiga element när nätresurser tillhandahålls till nackdel för den part som begär tillträde, vanligen i syfte att ge nätresursleverantörens verksamhet orättvisa fördelar.

4. Inverkan på handeln mellan medlemsstater

144. En förutsättning för att både artikel 85 och artikel 86 skall vara tillämplig är att handeln mellan medlemsstaterna påverkas.

145. För att ett avtal skall påverkas handeln mellan medlemsstater måste det vara möjligt för kommissionen att

”med tillräckligt stor sannolikhet, med hänsyn till olika objektiva rättsliga eller faktiska förhållanden, förutse att det aktuella avtalet, direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt, kan komma att påverka handelsmönstret mellan medlemsstaterna”⁽⁹¹⁾.

Det är inte nödvändigt att varje konkurrensbegränsning i avtalet kan komma att påverka handeln⁽⁹²⁾, förutsatt att avtalet i sin helhet gör det.

146. När det gäller tillträdesavtal inom telesektorn kommer kommissionen inte endast att överväga de direkta verkningarna av konkurrensbegränsningar på handeln mellan medlemsstaterna på marknaderna för tillträde till nätresurser, utan också på handeln med teletjänster i påföljande led. Kommissionen kommer också att överväga vilka möjligheter som dessa avtal innebär när det gäller att utestänga konkurrenter från en viss geografisk marknad, vilket skulle kunna hindra redan etablerade företag i andra medlemsstater från att konkurrera på denna geografiska marknad.

147. Avtal om tillträde till telenät kommer normalt sett att påverka handeln mellan medlemsstater, eftersom tjänster som tillhandahålls via ett nät köps och säljs över hela gemenskapen och tillträdesavtal kan vara

avgörande för en tjänsteleverantörs eller en operatörs möjlighet att erbjuda en viss tjänst. Även i de fall marknader i huvudsak är nationella, vilket oftast är fallet för närvarande mot bakgrund av hur långt avregleringen fortskridit, kan man normalt utgå ifrån att missbruk av en dominerande ställning leder till att marknadsstrukturen påverkas, vilket får återverkningar på handeln mellan medlemsstaterna.

148. Ärenden på detta område där det kan bli aktuellt att tillämpa artikel 86 kommer sannolikt antingen att hänföra sig till klausuler i tillträdesavtal som innebär missbruk eller vägran att ingå ett tillträdesavtal på skäliga villkor eller att överhuvudtaget ingå ett avtal. De ovan redovisade kriterierna för att bedöma om ett tillträdesavtal kan påverka handeln mellan medlemsstater bör i sig vara lika relevanta i detta sammanhang.

SLUTSATSER

149. Kommissionen anser att konkurrensregler och sektorsspecifik lagstiftning utgör en sammanhängande samling åtgärder som syftar till att säkerställa en avreglerad och konkurrensutsatt miljö för telemarknaderna inom gemenskapen.

150. När kommissionen vidtar åtgärder på detta område kommer den att söka undvika en onödig dubbelning av förfaranden, särskilt konkurrensförfaranden och förfaranden som följer av lagstiftning på nationell nivå respektive på gemenskapsnivå i enlighet med vad som föreskrivs i ONP-reglerna.

151. När konkurrensreglerna åberopas kommer kommissionen att ta ställning till vilka marknader som är relevanta och tillämpa artiklarna 85 och 86 i enlighet med de principer som anges ovan.

- (¹) Enligt kommissionens direktiv 96/19/EG och 92/2/EG (som anges i fotnot 3) får vissa medlemsstater begära undantag från en fullständig avreglering för vissa begränsade tidsperioder. Detta tillkännagivande påverkar inte tillämpningen av sådana undantag, och kommissionen kommer att ta hänsyn till att sådana undantag finns vid tillämpningen av konkurrensreglerna på tillträdesavtal, såsom beskrivs i detta tillkännagivande.
- Se:
- Kommissionens beslut 97/114/EG av den 27 november 1996 om Irlands begäran om ytterligare tidsfrister för genomförande av kommissionens direktiv 90/388/EEG och 96/2/EG vad gäller full konkurrens på marknaderna för teletjänster (EGT L 41, 12.2.1997, s. 8).
- Kommissionens beslut 97/310/EG av den 12 februari 1997 om beviljande av ytterligare tidsfrister för Portugal för genomförande av kommissionens direktiv 90/388/EEG och 96/2/EG vad gäller fri konkurrens på marknaderna för teletjänster (EGT L 133, 24.5.1997, s. 19).
- Kommissionens beslut 97/568/EG av den 14 maj 1997 om beviljande av ytterligare tidsfrister för Luxemburg för genomförande av direktiv 90/388/EEG vad gäller full konkurrens på marknaderna för teletjänster (EGT L 234, 26.8.1997, s. 7).
- Kommissionens beslut 97/603/EG av den 10 juni 1997 om beviljande av ytterligare tidsfrister för Spanien för genomförandet av kommissionens direktiv 90/388/EEG vad gäller fri konkurrens på marknaderna för teletjänster (EGT L 243, 5.9.1997, s. 48).
- Kommissionens beslut 97/607/EG av den 18 juni 1997 om beviljande av ytterligare tidsfrister för Grekland för genomförandet av direktiv 90/388/EEG vad gäller fri konkurrens på marknaderna för teletjänster (EGT L 245, 9.9.1997, s. 6).
- (²) Meddelande från kommissionen av den 3 maj 1995 till Europaparlamentet och rådet, Samråd om grönboken om avregleringen av teleinfrastruktur och kabeltelevisionsnät KOM(95) 158 slutlig.
- (³) Kommissionens direktiv 88/301/EEG av den 16 maj 1988 om konkurrens på marknaderna för teleterminalutrustning (EGT L 131, 27.5.1988, s. 73).
- Kommissionens direktiv 90/388/EEG av den 28 juni 1990 om konkurrens på marknaderna för teletjänster (EGT L 192, 24.7.1990, s. 10) (tjänstedirektivet).
- Kommissionens direktiv 94/46/EG av den 13 oktober 1994 om ändring av direktiv 88/301/EEG och direktiv 90/388/EEG särskilt med avseende på satellitkommunikation (EGT L 268, 19.10.1994, s. 15).
- Kommissionens direktiv 95/51/EG av den 18 oktober 1995 om ändring av direktiv 90/388/EEG med avseende på avskaffande av begränsningarna för användning av kabeltelevisionsnät för tillhandahållande av redan avreglerade teletjänster (EGT L 256, 26.10.1995, s. 49).
- Kommissionens direktiv 92/2/EG av den 16 januari 1996 om ändring av direktiv 90/388/EEG med avseende på mobil- och personkommunikation (EGT L 20, 26.1.1996, s. 59).
- Kommissionens direktiv 96/19/EG av den 13 mars 1996 om ändring av direktiv 90/388/EEG med avseende på genomförandet av full konkurrens på marknaderna för teletjänster (EGT L 74, 22.3.1996, s. 13) (direktivet om full konkurrens).
- (⁴) Samtrafikavtal är den viktigaste typen av tillträdesavtal inom telesektorn. Ett grundläggande regelverk för samtrafikavtal har upprättats genom reglerna om tillhandahållande av öppna nät (ONP), och tillämpningen av konkurrensreglerna skall ses mot denna bakgrund.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 97/13/EG av den 10 april 1997 om gemensamma ramar för allmän auktorisation och individuella tillstånd på teletjänstområdet (EGT L 117, s. 15, 7.5.1997) tillståndsdirektivet.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 97/33/EG av den 30 juni 1997 om samtrafik inom telekommunikation i syfte att säkerställa samhällsomfattande tjänster och samverkan genom tillämpning av principerna om tillhandahållande av öppna nät (EGT L 199, 26.7.1997, s. 32) (samtrafiksdirektivet).
- Rådets direktiv 90/387/EEG av den 28 juni 1990 om upprättandet av den inre marknaden för teletjänster genom att tillhandahålla öppna nät (EGT L 192, 24.7.1990, s. 1) (ramdirektivet om ONP).
- Rådets direktiv 92/44/EEG av den 5 juni 1992 om tillhandahållande av öppna nät för förhyrda förbindelser (EGT L 165, 19.6.1992, s. 27) (direktivet om förhyrda förbindelser).
- Europaparlamentets och rådets direktiv 95/62/EG av den 13 december 1995 om tillhandahållande av öppna nät (ONP) för taltelefoni (EGT L 321, 30.12.1995, s. 6), ersatt av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/10/EG av den 26 februari 1998 om tillhandahållande av öppna nätverk (ONP) för taltelefoni och samhällsomfattande tjänster för telekommunikation i en konkurrensutsatt miljö (EGT L 101, 1.4.1998, s. 24) (taltelefonidirektivet).
- Europaparlamentets och rådets direktiv 97/66/EG av den 15 december 1997 om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet (EGT L 24, 30.1.1998, s. 1) (dataskyddsdirektivet).
- (⁵) EGT C 233, 6.9.1991, s. 2.
- (⁶) På telekommunikationsområdet särskilt:
- kommissionens beslut 91/562/EEG av den 18 oktober 1991, Eirpage (EGT L 306, 7.11.1991, s. 22),
- kommissionens beslut 96/546/EG och 96/547/EG av den 17 juli 1996, Atlas och Phoenix (EGT L 239, 19.9.1996, s. 23 och 57),
- och
- kommissionens beslut 97/780/EG av den 29 oktober 1997 om Unisource (EGT L 318, 20.11.1997, s. 1),
- flera oavslutade ärenden inbegriper också frågor om tillträde.
- (⁷) *competition aspects of interconnection agreements in the telecommunications sector*, juni 1995, *competition aspects of access by service providers to the resources of telecommunications operators*, december 1995. Se också *competition aspects of access pricing*, december 1995.
- (⁸) Se kommissionens grönbok av den 3 december 1997 om konvergens av telekommunikation, media, och informationsteknik och dess följder för lagstiftningen — En strategi för informationssamhället, KOM(97) 623 slutlig.

- (⁹) Rådets beslut 97/838/EG av den 28 november 1997 om godkännande på Europeiska gemenskapens vägnar — vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet — av resultatet av WTO-förhandlingarna om basteletjänster (EGT L 347, 18.12.1997, s. 45).
- (¹⁰) När det gäller ONP-direktivet om förhyrda förbindelser ges den förfördelade parten möjlighet att som ett första steg överklaga till den nationella tillsynsmyndigheten. Detta kan innebära en rad fördelar. Inom området där erfarenheten har visat att företagen ofta tvekar att framstå som klagande visavi den teleoperatör som de i så hög grad är beroende av, inte bara när det gäller den aktuella konflikten utan på ett mycket bredare och mer övergripande sätt, är de förfaranden som ONP ger möjlighet till ett attraktivt alternativ. Desutom kan ONP-förfarandena täcka in ett större spektrum av tillträdesproblem än vad som är möjligt på grundval av konkurrensreglerna. Slutligen kan dessa förfaranden också erbjuda fördelen med närhet till och vana vid de nationella administrativa förfarandena. Den språkliga faktorn spelar också en roll i det här sammanhanget.
- Enligt ONI-direktivet om förhyrda förbindelser organiseras ett andra steg på Europeisk nivå (förlikningsförfarande) om ingen lösning kan nås på nationell nivå. En överenskommelse mellan de berörda parterna måste sedan nås inom två månader, med en möjlig förlängning av en månad om parterna samtycker.
- (¹¹) Med *nationell tillsynsmyndighet* avses ett nationellt organ för tillsyn av telesektorn som skapas av en medlemsstat inom ramen för tjänstedirektivet i dess senaste lydelse och ONP-reglerna. Förteckningen över nationella tillsynsmyndigheter offentliggörs regelbundet i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* och en kopia av den senaste förteckningen återfinns på <http://www.ispo.cec.be>
- (¹²) Artiklarna 9 och 17 i direktivet om samtrafik
- (¹³) Artikel 7 i tjänstedirektivet (se fotnot 3) och artikel 5a i ramdirektivet om ONP (se fotnot 4). Se även kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om status och genomförande av direktiv 90/388/EEG om konkurrens på marknaderna för tele-tjänster (EGT C 275, 20.10.1995, s. 2).
- Se också domen av Europeiska gemenskapernas domstol i mål C-91/94, Thierry Trachant och Telephones Stores SARL, REG 1995, s. I-3911.
- (¹⁴) Artikel 9.3 i direktivet om samtrafik, som anges i fotnot 4.
- (¹⁵) Mål T-24/90, Automec mot kommissionen, REG 1992, s. II-2223, punkt 77, och mål T-114/92, BEMIM, REG 1995, s. II-147.
- (¹⁶) Tillkännagivande om samarbete mellan nationella domstolar och kommissionen vid tillämpning av artiklarna 85 och 86 i EG-fördraget (EGT C 39, 13.2.1993, s. 6, punkt 14).
- Meddelande från kommissionen om samarbete mellan kommissionen och medlemsstaternas konkurrensmyndigheter för handläggning av ärenden som omfattas av artiklarna 85 och 86 i EG-fördraget (EGT C 313, 15.10.1997, s. 3).
- (¹⁷) Mål 127/73 BRT mot SABAM, REG 1974, s. 51.
- (¹⁸) Mål 66/86 Ahmed Saeed, REG 1989, s. 838.
- (¹⁹) De får till exempel inte främja, förstärka eller godkänna resultatet av konkurrensbegränsande uppträdande:
- Ahmed Saeed-målet (se fotnot 18),
 - mål 153/93 Förbundsrepubliken Tyskland mot Delta Schiffahrtsges., REG 1994, s. I-2517,
 - mål 267/86 Van Eycke, REG 1988, s. 4769.
- (²⁰) Mål 13/77, GB-Inno-BM/ATAB, REG 1977 s. 2115, punkt 33: ”artikel 86 gäller visserligen företag, icke desto mindre åligger det medlemsstaterna enligt fördraget att inte besluta om eller vidmakthålla någon åtgärd som skulle kunna göra bestämmelsen verkningslös.”
- (²¹) I fråga om nationella myndigheters ytterligare skyldigheter, se mål 103/88 Fratelli Costanzo, REG 1989, s. 1839.
- Se Ahmed Saeed-målet i fotnot 18: ”Artiklarna 5 och 90 i EEG-fördraget måste tolkas så att de i) förbjuder nationella myndigheter att främja ingåendet av avtal om taxor i strid med artikel 85.1 eller artikel 86i fördraget, alltefter omständigheterna, ii) hindrar dessa myndigheter från att godkänna de taxor som fastställs i sådana avtal”.
- (²²) De förenade målen C-6/90 och C-9/90 Francovich, REG 1991, s. I-5357, de förenade målen C-46/93 Brasserie de Pêcheur mot Tyskland och mål C-48/93 R mot Transportministern för Factortame och andra, REG 1996, s. I-1029.
- (²³) Se till exempel punkt 18 i ingressen till direktivet om förhyrda förbindelser och artikel 9.3 i ONP-direktivet om samtrafik, se fotnot 4.
- (²⁴) Rådets förordning EEG 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer (EGT L 395, 30.12.1989, s. 1) (rättad version EGT L 257, 21.9.1990, s. 13).
- (²⁵) Rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, Första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT 13, 21.2.1962, s. 204).
- (²⁶) Artiklarna 2 och 4.1 i förordning nr 17.
- (²⁷) Artikel 3 i förordning nr 17.
- (²⁸) Artiklarna 3 och 12 i förordning nr 17.
- (²⁹) Mål 792/79R, Camera Care mot kommissionen, REG 1980, s. 119. Se också mål T-44/90, La Cinq mot kommissionen, REG 1992, s. II-1.
- (³⁰) Se punkt 16 i det meddelande som anges i fotnot 16.
- (³¹) Artikel 2 eller artikel 4.1 i förordning nr 17.
- (³²) Camera Care- och La Cinq-målen (se fotnot 29).
- (³³) Se punkt 16 i det meddelande som anges i fotnot 16.

- ⁽³⁴⁾ Se punkt 18.
- ⁽³⁵⁾ Se Automecmålet, som anges i fotnot 15 i punkt 86.
- ⁽³⁶⁾ BRT mot SABAM, som anges i fotnot 17.
- ⁽³⁷⁾ Artiklarna 9.1 och 9.3 i ONP-direktivet om samtrafik.
- ⁽³⁸⁾ Mål 14/83 Von Colson, REG 1984, s. 1891.
- ⁽³⁹⁾ Artikel 15.2 i förordning nr 17.
- ⁽⁴⁰⁾ Artikel 15.5 i förordning nr 17.
- ⁽⁴¹⁾ Artikel 15.6 i förordning nr 17.
- ⁽⁴²⁾ Artikel 6 c i ONP-direktivet om samtrafik.
- ⁽⁴³⁾ Bl.a. artikel 9 i ONP-direktivet om samtrafik.
- ⁽⁴⁴⁾ Riktlinjer för beräkning av böter som åläggs enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget (EGT C 9, 14.1.1998, s. 3).
- ⁽⁴⁵⁾ Se fotnot 22.
- ⁽⁴⁶⁾ EGT C 372, 9.12.1997, s. 5.
- ⁽⁴⁷⁾ Samtrafik definieras i direktivet om full konkurrens på följande sätt:
"... den fysiska och logiska sammanlänkningen av teleresurser från organisationer som tillhandahåller telenät eller teletjänster för att göra det möjligt för en organisations kunder att kommunicera med organisationens och andra organisationers kunder eller att få tillgång till tjänster som tillhandahålls av andra organisationer."
I direktivet om full konkurrens och ONP-direktiven definieras teletjänster som "tjänster vars tillhandahållande består helt eller delvis i överföring eller dirigerings av signaler via ett telenät."
Definitionen innefattar således rundradiosignaler och kabeltelevisionsnät.
Själva telenätet definieras som
"... den utrustning för överföring och, när detta är tillämpligt, växelutrustning och annan utrustning som medger överföring av signaler mellan bestämda anslutningspunkter via tråd, radio, optiska eller andra elektromagnetiska överföringssätt".
- ⁽⁴⁸⁾ Kommissionens belysning av den 13 december 1994 (IV/32.490 — Eurotunneln) (EGT L 354, 31.12.1994, s. 66).
- ⁽⁴⁹⁾ Se de riktlinjer som anges i fotnot 5, punkterna 15 och 16.
- ⁽⁵⁰⁾ Kommissionens beslut 82/896/EEG av den 15 december 1982 (IV/29.883 — AROW/BNIC) (EGT L 379, 31.12.1982, s. 1).
- ⁽⁵¹⁾ Se fotnot 18.
- ⁽⁵²⁾ De förenade målen C-48 och 66/90. Nederländerna och andra mot kommissionen, REG 1992, s. I-565.
- ⁽⁵³⁾ Se Ahmed Saeed-målet, som anges i fotnot 18, där intern marknadsprissättning användes som ett hjälpmedel för att bestämma vilken prisnivå som bör anses som oskäligen vid tillämpning av artikel 86.
- ⁽⁵⁴⁾ På varje marknad mötte Tetra Pak samma potentiella kunder och faktiska konkurrenter. Mål C-333/94 P, Tetra Pak International SA mot kommissionen, REG 1996, s. I-5951.
- ⁽⁵⁵⁾ Se också definitionen i "Europeiska gemenskapernas och deras medlemsstaters kompletterande åtagande om lagstiftningsmässiga principer" som användes av gruppen för basteletjänster vid förhandlingarna inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO):
"Med nödvändig infrastruktur avses infrastruktur för allmänt tillgängliga telenät och tjänster som
a) uteslutande eller till övervägande del tillhandahålls av en enda eller ett begränsat antal leverantörer, och
b) som av ekonomiska eller tekniska skäl inte kan ersättas i syfte att tillhandahålla en tjänst."
- ⁽⁵⁶⁾ Mål 6/72 Continental Can, REG 1973, s. 215.
- ⁽⁵⁷⁾ Det bör i detta sammanhang noteras att en teleorganisation kan anmälas som en organisation med betydande marknadsmakt. Fastställandet av huruvida en teleorganisation har betydande marknadsmakt beror på ett flertal faktorer, men det inledande antagandet är att en organisation med en marknadsandel på mer än 25 % i normalfallet anses ha en betydande marknadsmakt. Kommissionen kommer vid sin bedömning med hänvisning till konkurrensreglerna att beakta huruvida ett givet företag har anmälts som en organisation med betydande marknadsmakt enligt ONP-reglerna.
Det är emellertid uppenbart att begreppet betydande marknadsmakt i allmänhet beskriver en ställning som innebär en ekonomisk makt som är mindre än dominans på en marknad. Det förhållandet att ett företag har betydande marknadsmakt enligt ONP-reglerna leder därför i allmänhet inte till ett antagande om dominans, fastän detta i en specifik situation kan visa sig vara fallet. En viktig faktor som bör övervägas kommer emellertid att vara om den marknadsdefinition som används vid ONP-förfarandena är lämpligt att använda vid tillämpning av konkurrensreglerna.
- ⁽⁵⁸⁾ Mål 85/76, Hoffmann-La Roche, REG 1979, s. 461. Kommissionens beslut 89/113/EEG av den 21 december 1988 Decca Navigator System (EGT L 43, 15.2.1989, s. 27).
- ⁽⁵⁹⁾ Kommissionens beslut 92/553/EG av den 22 juli 1992 Nestlé/Perrier (EGT L 356, 5.12.1992, s. 1).
- ⁽⁶⁰⁾ Den vanligaste situationen.
- ⁽⁶¹⁾ Förenade målen 6/73 och 7/73 Commercial Solvents mot kommissionen, REG 1974, s. 223 och mål 311/84 CBEM mot CLT och IPB, REG 1985, s. 3261.
- ⁽⁶²⁾ Mål C-62/86 AKZO mot kommissionen, REG 1991, s. I-3359. Mål T-65/89 BPB Industries och British Gypsum mot kommissionen, REG 1993, s. II-389.

- (⁶³) Mål C-333/94, Tetra Pak International mot kommissionen, REG 1996, s. I-5951. I detta fjärde mål kan tillämpning av artikel 86 endast motiveras av särskilda omständigheter (Tetra Pak, punkterna 20 och 30).
- (⁶⁴) Mål 85/76 Hoffmann-La Roche, REG 1979, s. 461.
- (⁶⁵) Kommissionens beslut 94/19/EG av den 21 december 1993, Sea Containers mot Stena Sealink — interimistiska åtgärder (EGT L 15, 18.1.1994, s. 8).
Kommissionens beslut 94/119/EG av den 21 december 1993, om en vägran att lämna tillträde till utrustning i Rødby hamn (Danmark) (EGT L 55, 26.2.1994, s. 52).
- (⁶⁶) Se också (bland andra):
Domstolens domar —
Målen 6 och 7/73, Commercial Solvents mot kommissionen, REG 1974, s. 223.
Mål 311/84, Télémarketing, REG 1985, s. 3261.
Mål C-18/88 RTT mot GB-Inno, REG 1991, s. I-5941.
Mål C-260/89, Elliniki Radiophonia Teleorassi, REG 1991, s. I-2925.
Mål T-69, T-70 och T-76/89, RTE, BBC och ITP mot kommissionen, REG 1991, s. II-485, 535, 575.
Mål C-271/90, Spanien mot kommissionen, REG 1992, s. I-5833.
Mål C-241 och 242/91P, RTE och ITP Ltd mot kommissionen (Magill), REG 1995, s. I-743.
Kommissionsbeslut —
Kommissionens beslut 76/185/EKSG av den 29 oktober 1975, National Carbonizing Company, (EGT L 35, 10.2.1976, s. 6).
Kommissionens beslut 88/589/EEG av den 4 november 1988, London European/Sabena, (EGT L 317, 24.11.1988, s. 47).
Kommissionens beslut 92/213/EEG av den 26 februari 1992, British Midland mot Aer Lingus, (EGT L 96, 10.4.1992, s. 34).
B&I mot Sealink, (1992) 5 CMLR 255; EG-Bulletinen nr 6 — 1992, punkt 1.3.30.
- (⁶⁷) Det skulle inte vara tillräckligt att visa att en konkurrent behövde tillgång till en resurs för att konkurrera på marknaden i påföljande led. Det skulle vara nödvändigt att visa att tillträde är nödvändigt för alla utom exceptionella konkurrenter för att tillträde skall kunna göras obligatoriskt.
- (⁶⁸) Se punkt 91.
- (⁶⁹) Se punkt 105.
- (⁷⁰) Målen 6 och 7/73, Commercial Solvents, REG 1974, s. 223.
- (⁷¹) Dvs. för att använda nätet för att nå sina egna kunder.
- (⁷²) Detta behandlas också i ONP-reglerna: se artikel 7.4 i samtrafikdirektivet, artikel 12.4 i taltelefonidirektivet och bilaga II i ramdirektivet om ONP.
- (⁷³) Inbegripet dem som den part som begär tillträde inte behöver eller till och med sådana som den parten själv skulle vilja erbjuda sina kunder.
- (⁷⁴) Tetra Pak International, som anges i fotnot 63.
- (⁷⁵) Kommissionens meddelande om bedömningskriterier för nationella system för kalkylering och finansiering av samhällsomfattande tjänster och riktlinjer för driften av sådana system har betydelse för att fastställa i vilken utsträckning åtagandet om samhällsomfattande tjänster kan användas för att motivera ytterligare avgifter som hänför sig till delaktighet i nettokostnaden för tillhandahållande av samhällsomfattande tjänster (KOM(96) 608. Se också hänvisningen till åtagandet om samhällsomfattande tjänster i punkt 59.
- (⁷⁶) Mål 26/75 General Motors Continental mot kommissionen, REG 1975, s. 1367, punkt 12.
- (⁷⁷) Mål 27/76 United Brands Company och United Brands Continentaal mot kommissionen, REG 1978, s. 207.
- (⁷⁸) Ahmed Saeed, som anges i fotnot 18 i punkt 43.
- (⁷⁹) Mål 30/87, Corinne Bodson mot Pompes funèbres des régions libérées, REG 1988, s. 2479.
Se även:
De förenade målen 110/88, 241/88 och 242/88, François Lucazeau och andra mot Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) och andra, REG 1989, s. 2811, i punkt 25.
”När ett företag som innehar en dominerande ställning inför avgiftsnivåer för sina tjänster som är märkbart högre än de som tillämpas i andra medlemsstater och där en jämförelse av avgiftsnivåerna har gjorts på en enhetlig grund, måste denna skillnad anses tyda på missbruk av en dominerande ställning. I ett sådant fall åligger det företaget ifråga att motivera skillnaden genom hänvisning till objektiva skillnader mellan situationen i den berörda medlemsstaten och den situation som råder i alla de andra medlemsstaterna”.
- (⁸⁰) Se ONP-reglerna och kommissionens rekommendation om samtrafik på en avreglerad telemarknad, EGT L 73, 12.3.1998, s. 42 (rekommendationens text) och EGT C 84, 19.3.1998, s. 3 (Tillkännagivande om rekommendation).
- (⁸¹) Till exempel vid sin beräkning av samtrafiktaxor.
- (⁸²) Akzo, som anges i fotnot 62.
- (⁸³) Akzo, punkt 71.
- (⁸⁴) Kommissionens beslut 88/518/EEG av den 18 juli 1988, Brown Napier — British Sugar, EGT L 284, 19.10.1988, s. 41: marginalen mellan industrins priser och priserna i detaljhandelsledet sänktes så mycket att köpare i grossistledet vars förpackningsverksamhet var lika effektiv som leverantörens i samma led inte kunde leverera till detaljhandeln med acceptabel lönsamhet. Se också beslutet i National Carbonising-ärendet, som anges i fotnot 67.
- (⁸⁵) När infrastrukturkapaciteten är underutnyttjad kan det vara motiverat att tillämpa ett annat pris för tillträde beroende på efterfrågan på de olika marknaderna i påföljande led, om en sådan differentiering möjliggör ett bättre utnyttjande av infrastrukturen och en bättre utveckling av vissa marknader och när en sådan differentiering inte begränsar eller snedvrider konkurrensen. I sådana fall kommer kommissionen att analysera de totala effekterna av en sådan prisdifferentiering på samtliga marknader i påföljande led.

- (⁸⁶) Mål C-310/93 P, BPB Industries och British Gypsum mot kommissionen, REG 1995, s. I-865, i punkt 904, om BPB:s diskriminering av kunder i den angränsande marknaden för torrgips.
- (⁸⁷) Dvs. till en gynnad grupp korrespondentnätoperatörer.
- (⁸⁸) Kommissionens beslut 94/663/EG av den 21 september 1994, Night Services, EGT L 259, 7.10.1994, s. 20. Kommissionens beslut 94/894/EG, se fotnot 48.
- (⁸⁹) Mål T-34/92, Fiatagri UK och New Holland Ford mot kommissionen, REG 1994, s. II-905.
Mål C-8/95 P, New Holland Ford mot kommissionen, dom av den 28 maj 1998, ännu inte offentliggjord.
Mål T/35/92, John Deere mot kommissionen, REG 1994, s. II-957.
Mål C-7/95 P, John Deere mot kommissionen, dom av den 28 maj 1998, ännu inte offentliggjord.
Överklaganden har ägt rum av kommissionens beslut 92/157/EEG av den 17 februari 1992, UK Agricultural Tractor Registration Exchange, EGT L 68, 13.3.1992, s. 19.
- (⁹⁰) Mål 8/72 Vereniging van Cementhandelaaren mot kommissionen, REG 1972, s. 977.
Mål 123/85 Bureau National Interprofessionnel du Cognac mot Clair, REG 1985, s. 391.
- (⁹¹) Mål 56/65 STM, REG 1966, s. 235 i punkt 249.
- (⁹²) Mål 193/83 Windsurfing International mot kommissionen, REG 1986, s. 611.

Beslut om att inte göra invändningar mot en anmäld koncentration

(Ärende nr IV/M.1182 — * Akzo Nobel/Courtaulds)**

(98/C 265/03)

(Text av betydelse för EES)

Kommissionen beslutade den 30 juni 1998 att inte göra invändningar mot den anmälda koncentrationen ovan och att förklara den förenlig med den gemensamma marknaden. Detta beslut grundar sig på artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 4064/89. Beslutet i sin helhet finns endast på engelska och kommer att offentliggöras efter det att alla eventuella affärshemligheter har avlägsnats. Det kommer att finnas tillgängligt

- i skriftlig form och kan fås från Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer (se förteckningen på sista sidan),
- i elektronisk form i CEN-versionen i CELEX databas med CELEX-nummer 398M1182. CELEX är den databas som innehåller Europeiska gemenskapens lagstiftning. För ytterligare information rörande abonnemang, kontakta:

EUR-OP

Information, marknadsföring och PR (OP/4B)

2 rue Mercier

L-2985 Luxemburg

Tfn (352) 29 29-42455, fax (352) 29 29-42763

KRAV ENLIGT ARTIKEL 5 I FÖRORDNING (EG) Nr 3381/94 — REVIDERAD ANMÄLAN OM
NATIONELL KONTROLL AV VAROR MED DUBBLA ANVÄNDNINGSSOMRÅDEN (AVSNIT-
TET FÖRENADE KUNGARIKET)

(98/C 265/04)

(Text av betydelse för EES)

Förenade kungariket

*Export av följande produkter till destinationer utanför ge-
menskapen får, om inte annat anges, bara ske med licens.*

Grupp 2 ⁽¹⁾

VAROR MED ANKNYTNING TILL SPRÄNGÄMNA

1. Annan utrustning eller anordning än sådan som anges i del III till förteckning 1 i Export of Goods (Control) Order 1994, ändrad genom S.I. 1996/2662, eller under rubrik 1A005, 3A229 eller 3A232 i bilaga I till rådets beslut 94/942/GUSP, avsedd för lokalisering av eller användning tillsammans med sprängämnen eller för hantering av eller skydd mot icke fabriksframställda spränganordningar (enligt definitionen i del III till förteckning 1), och komponenter som konstruerats särskilt för sådan utrustning eller anordning:

a) Elektronisk utrustning som kan spåra dolda sprängämnen.

Undantag:

Inspektionsutrustning för TV eller röntgen.

b) Elektronisk störningsutrustning särskilt konstruerad för att förhindra detonering av icke fabriksframställda spränganordningar genom radiofjärrkontroll.

c) Utrustning och anordningar särskilt konstruerade för att utlösa explosioner på elektrisk eller annan väg, däribland tändsatser, detonatorer, tändanordningar, tillsatser och snabbstubin.

Undantag:

Utrustning och anordningar särskilt konstruerade för en specifik kommersiell användning som innebär igångsättning eller manövrering med hjälp av annan utrustning eller andra anordningar vars funktion inte är att utlösa explosioner.

⁽¹⁾ Se del I i förteckning 1 i The Export of Goods (Control) Order 1994 (S.I. 1994/1191), den berörda ändringen är S.I. 1997/2758.

d) Utrustning och anordningar, inbegripet sköldar och hjälmar som är särskilt konstruerade för bortskaffande av spränganordningar.

Undantag:

Tryckfilter.

2. Rätlinjiga sprängladdningar.

3. Teknologi som erfordras för användning av ovanstående (termerna "teknologi" ("technology"), "erfordras" ("required") och "användning" ("use") används i den betydelse som anges i del III till förteckning 1).

Grupp 3 ⁽²⁾

FORDON

Produkter som anges i denna grupp får inte exporteras till någon destination i Bosnien och Hercegovina, Kroatien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien eller Förbundsrepubliken Jugoslavien.

a) Allhjulsdrevna nyttofordon som kan köras i terräng och som har en markfrigång på minst 175 mm.

b) Tunga bärgningsfordon som kan bogsera en hängande last på över 6 ton eller vinscha en last på över 10 ton.

c) Lastfordon med nedfällbara sidor och en lastkapacitet på över 5 ton.

Förteckning 2 ⁽³⁾

Hänvisningarna nedan till Export of Goods (Control) Order 1994 i dess lydelse enligt S.I. 1996/2663, 1997/1008 och 2758.

1A905 Annan bärbar utrustning än sådan som avses under rubriken PL5001, i del III till förteckning 1 i Export of Goods (Control) Order 1994, konstruerad för självförsvar genom användning av en oskadliggörande substans och därtill hörande särskilt konstruerade komponenter.

⁽²⁾ Se del I i förteckning 1 i The Export of Goods (Control) Order 1994 (S.I. 1994/1191), den berörda ändringen är S.I. 1997/2758.

⁽³⁾ Se förteckning 2 i Dual-Use and Related Goods (Export Controls) Regulations 1996 (S.I. 1996/2721), de berörda ändringarna är 1997/324, 1694 och 2759 samt 1998/272.

1B915 Utrustning för "produktion", hantering och acceptanstest av "produkter" som anges under rubrikerna 1C011.a, 1C011.b och 1C111 i bilaga I eller under rubrikerna ML8a.1, ML8a.2, ML8a.3, ML8a.5, ML8a.6, ML8a.7, ML8a.18, ML8a.19; ML8a.20; ML8d, ML8e.10, ML8e.11, ML8e.18, ML8e.22, ML8e.29, ML8e.32, ML8e.39 och ML8e41, i del III till förteckning 1 i Export of Goods (Control) Order 1994, utom sådan utrustning som anges under rubriken ML18a i den delen och därför särskilt konstruerade komponenter.

Anmärkning:

1. Endast sådana blandare som kan blanda under vakuum vid undertryck från 0 till 13,326 kPa och som har temperaturstyrning av blandningsrummet omfattas av denna rubrik:
 - a) Satsblandare med en total volymmässig kapacitet av minst 110 liter och minst en blandande/knådande axel excentriskt monterad.
 - b) Kontinuerliga blandare med två eller flera blandande/knådande axlar och med öppningsbar blandningskammare.
2. Denna rubrik omfattar "fluid energy mills" som kan behandla ammoniumperklorat, oktahydro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,6-tetrazocin ("cyclotetramethylenetetranitramine (HMX)") eller hexahydro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazin ("cyclotrimethylenetrinitramine (RDX)").
3. Rubriken omfattar inte "produkter" som avses under rubrik 1B115 i bilaga I.

1C950 Blandningar som innehåller någon av de kemikalier som anges under rubrik 1C350 i bilaga I.

Undantag:

Blandningar som innehåller någon av de kontrollerade kemikalier som

1. säljs i detaljhandeln och är avsedd för personligt bruk
2. innehåller kemikalien i en sådan form att den inte enkelt kan återvinnas genom standardprocesser.

1C991 Andra sprängämnen och drivmedel och följande substanser med anknytning därtill:

- a) ammoniumnitrat, blandning med 2-metyl-1,3,5-trinitrobenzen ("amatol")
- b) cellulosanitrat (innehållande mer än 12,5 % kväve) ("nitrocellulose")
- c) etylenglykoldinitrat ("nitroglycol")

- d) pentaerytritoltetranitrat ("PETN")
- e) klortrinitrobenzen ("picryl chloride")
- f) N-metyl-N,2,4,6-tetranitroanilin ("trinitrophenylmethylnitramine, (tetryl)")
- g) 2,4,6-trinitrotoluen

1C992 Vaccin för skydd mot någon av följande:

- a) Bacillus anthracis, eller
- b) Botulinus-toxiner.

1E915 "Teknologi" enligt den allmänna teknologianmärkningen för "utveckling", "produktion" eller "användning" av den utrustning som avses i 1B915.

1E950 "Teknologi" enligt den allmänna teknologianmärkningen för "utveckling" eller "produktion" av de blandningar som avses i 1C950.

5A990 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Iran, Irak eller Libyen.* Kommunikationsutrustning för troposfärisk spridning med analoga eller digitala moduleringsmetoder samt komponenter som konstruerats särskilt för sådan utrustning.

5E990 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Iran, Irak eller Libyen.* "Teknologi" enligt den allmänna teknologianmärkningen för "utveckling", "produktion" eller "användning" av "produkter" som avses i 5A990.

8A990 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Iran eller Irak.* Fartyg och uppblåsbara farkoster, i uppblåst eller icke uppblåst tillstånd, samt utrustning och komponenter som konstruerats särskilt för sådan utrustning, andra än sådana fartyg, farkoster, utrustning eller komponenter som avses under rubrik ML9 i del III till förteckning 1 i Export of Goods (Control) Order 1994 eller i bilaga I till rådets beslut 94/942/GUSP.

8D990 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Iran eller Irak.* "Programvara" konstruerad för "utveckling", "produktion" eller "användning" av "produkter" som avses i 8A990.

8E990 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Iran eller Irak.* "Teknologi" enligt den allmänna teknologianmärkningen för "utveckling", "produktion" eller "användning" av "produkter" som avses i 8A990 eller 8D990.

9A990 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Iran, Irak eller Libyen.* "Flygplan" med en högsta tillåten startvikt på minst 390 kg, flygmotorer samt utrustning och komponenter som konstruerats särskilt för sådan utrustning, andra än sådana som anges på annan plats i denna förteckning eller rubrik ML10 i del III till förteckning 1 i Export of Goods (Control) Order 1994 eller i bilaga I till rådets beslut 94/942/GUSP.

9A991 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Iran, Irak eller Libyen.* "Flygplan" eller styrbara fallskärmar, andra än sådana som anges på annan plats i denna förteckning eller under rubrik ML10 i del III i förteckning 1 i Export of Goods (Control) Order 1994 med en högsta tillåten startvikt understigande 390 kg.

9A993 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Libyen.* Utrustning för simulering eller modellering av någon funktion hos "flygplan" eller av någon del av "flygplan", komponenter och tillbehör som konstruerats särskilt för sådan utrustning.

9D993 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Libyen.*

"Programvara" särskilt konstruerad eller modifierad för "användning" av "produkter" som avses i 9A993.

9E990 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Iran, Irak eller Libyen.* "Teknologi" enligt den allmänna teknologianmärkningen för "utveckling", "produktion" eller "användning" av "produkter" som avses i 9A990.

9E991 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Iran, Irak eller Libyen.* "Teknologi" enligt den allmänna teknologianmärkningen för "utveckling", "produktion" eller "användning" av utrustning eller "programvara" som avses i 9A991.

9E993 *Export av produkter som specificeras under denna rubrik är förbjuden till alla destinationer i Libyen.* "Teknologi" enligt den allmänna teknologianmärkningen för "utveckling", "produktion" eller "användning" av utrustning eller "programvara" som avses i 9A993 eller 9D993.

Offentliggörande av en ansökan om registrering i enlighet med artikel 6.2 i rådets förordning (EEG) nr 2081/92 om skydd för geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar

(98/C 265/05)

Genom detta offentliggörande tillgodoses den rätt till invändningar som fastställs genom artikel 7 i ovan nämnda förordning. Alla invändningar mot ansökan skall göras genom den behöriga myndigheten i medlemsstaten inom sex månader efter detta offentliggörande, som sker av de motiv som anges nedan, särskilt punkt 4.6, genom vilka ansökan bedöms kunna godtas enligt förordning (EEG) nr 2081/92.

RÅDETS FÖRORDNING (EEG) nr 2081/92

REGISTRERINGSANSÖKAN: ARTIKEL 5

SUB () SGB (x)

Ansökningsnummer i medlemsstaten: 03013

1. Behörig myndighet i medlemsstaten: Förenade kungariket

Namn: Ministeriet för jordbruk, fiske och livsmedel

Tfn: (44-171) 270 88 65

Fax: (44-171) 270 80 71

2. Ansökande grupp:

- a) Namn: Exmoor Blue Cheese
- b) Adress: Willett Farm, Lydeard St Lawrence, Taunton, Somerset, TA4 3QB
- c) Sammansättning: Producent/förädlare: (1) annan: (1)

3. Produkttyp: Ost — Kategori 1.3**4. Produktspecifikation:**

(Sammanfattning av kraven i artikel 4.2)

4.1 Namn: Exmoor Blue Cheese

4.2 Beskrivning: Helfet mjukost av grönmögeltyp med en genomsnittlig fetthalt på 34 %. Karaktäriseras av en djup gul färg och en smöraktig konsistens. Gjord av opastöriserad mjölk från jerseykor.

4.3 Geografiskt område: Den del av grevskapet Devon som går från Barnstaple utmed kusten till staden Watchet, ångtågsbanan från Watchet till den korsas av väg 3227, väg B 3227 västerut till den korsar väg A 361 och från väg A 361 västerut till Barnstaple.

4.4 Bevis på ursprung: Denna ost har producerats med traditionella hantverksmetoder på den sökandes gård sedan 1986. Från och med 1990 används endast mjölk från kor av jerseyras för att framställa denna karakteristiska mjukost.

4.5 Framställningsmetod: Mjölken hettas upp till 70 °F och mjölksyrakultur tillsätts. Mjölken hettas sedan upp till 85–90 °F och denna temperatur behålls under tre till fem timmar. Under denna tid tillsätts vegetarisk löpe och *Penicillium roqueforti*. Ostmassan får sedan stelna innan den skärs upp och förflyttas med handsilar till tudelade formar där den dräneras. Efter sex och arton timmar vänds formarna. 24 timmar senare läggs ostarna i saltlake i ungefär sex timmar och dräneras sedan i ytterligare 36 timmar. Under denna tid vänds de två gånger. Efter att de prickats för hand på båda ytorna flyttas ostarna till mogningsrummet och sprayas från båda sidor med *Penicillium Candidum*. Exmoor Jersey Blue får mogna i tre till sex veckor och vänds varannan dag.

4.6 Samband med området: Det varma fuktiga klimatet och det röda översta jordlager som kommer från den underliggande gamla och nya röda sandstenen, leder tillsammans med en lång betesperiod till saftigt foder som resulterar i en mjölk med mycket smak.

4.7 Kontrollorgan:

Namn: Specialist Cheese Makers Association

Adress: PO Box 256A, Thames Ditton, Surrey, KT7 0HR

4.8 Märkning: SGB**4.9 Nationella krav:** —

EG-nr: G/UK/0001/95.04.18

Dag då komplett ansökan mottogs: 20.11.1997